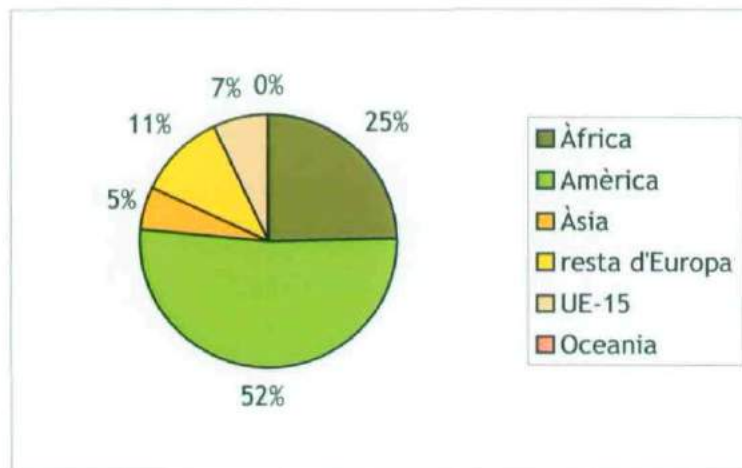

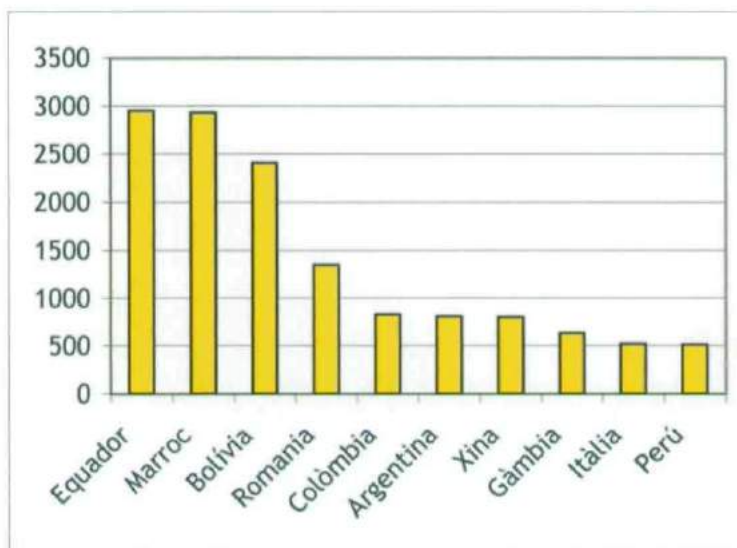
1 de cada **2** persones
estrangeres prové
d'Amèrica del Sud

1 de cada **4** persones
estrangeres prové
l'Àfrica del Nord i
Occidental

Gràfica 5. Distribució de la població estrangera a Sabadell per continent d'origen.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Padró Municipal a 31 d'octubre del 2005.

Els principals països d'origen són l'Equador i el Marroc, amb un 15% del total de les persones estrangeres cada un d'ells. Després trobem Bolívia amb un 12,5% i Romania amb un 7%. Colòmbia, Argentina i Xina es troben al voltant del 4%, i Gàmbia, Itàlia i Perú entorn el 3%. (Gràfica 6).

Els col·lectius
procedents d'**Equador**
i del **Marroc** són els
majoritaris a la ciutat,
seguits de prop pel de
Bolívia

Gràfica 6. Principals nacionalitats de la població estrangera de Sabadell.

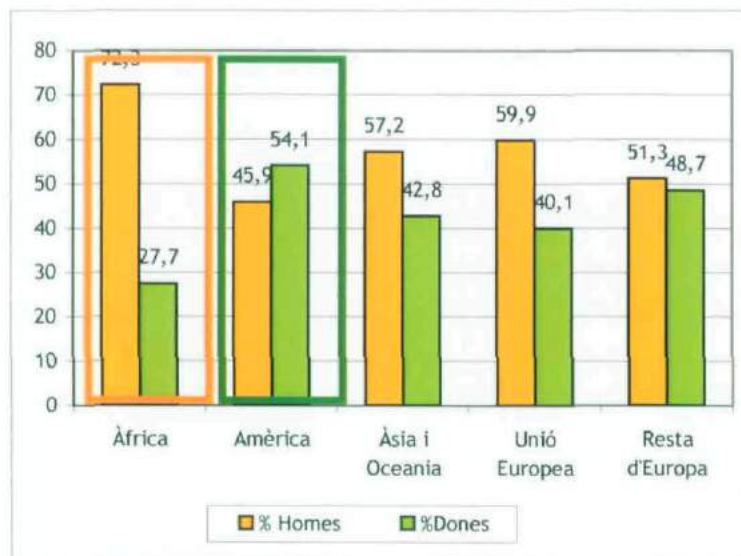
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Padró Municipal a 31 d'octubre del 2005.

1.4. Composició per sexes de la població estrangera

Entre la població estrangera que viu a Sabadell predominen lleugerament els homes, ja que representen el 54% del col·lectiu d'estrangers. No obstant, aquesta distribució mitjana amaga diferències importants. En el col·lectiu d'africans hi ha un marcat predomini dels homes, un 72%, mentre que en el grup d'americans les dones superen lleugerament els homes, ja que suposen un 54% (Gràfica 7). El grup de comunitaris i el d'asiàtics també estan més masculinitzats, mentre que de l'Europa de l'Est arriben dones i homes en la mateixa proporció.

Les diferències per raó de sexe vénen molt marcades per la cultura i la distribució de rols en els països d'origen, així com pels projectes migratoris i les alternatives d'ocupació en l'arribada. Així doncs, mentre que la majoria de dones que arriben de l'Amèrica del Sud a Sabadell venen

amb l'objectiu de treballar remuneradament; el projecte migratori de moltes de les dones africanes respon al model de reagrupament familiar, on el treball remunerat no forma part de les expectatives prèvies a la migració, tot i que en molts casos acaba esdevenint una necessitat posterior.

1 de cada **3** persones africanes que viu a Sabadell és un home

Entre el grup de Llatinoamèrica, les dones superen lleugerament els homes

Gràfica 7. Distribució de la població estrangera per origen geogràfic i sexe.

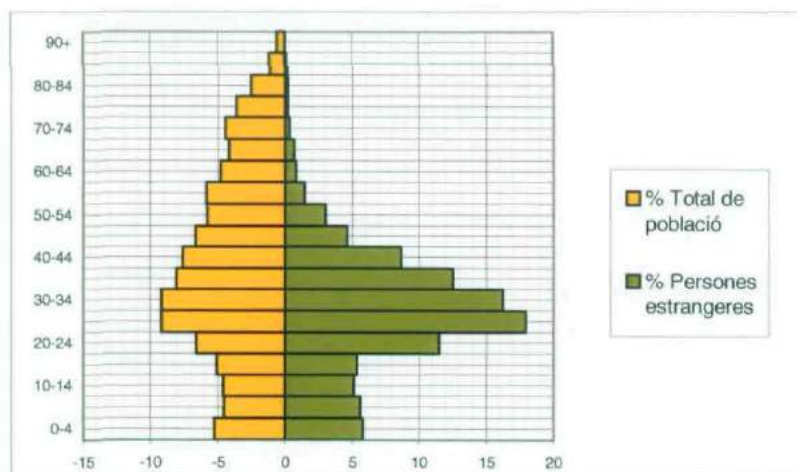
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Sabadell del 2005.

1.5. Composició per edat de la població estrangera

A través de la següent piràmide d'edats del total de la població de Sabadell i del subgrup de població estrangera (*Gràfica 8*), podem copsar com la **població sabadellenca** segueix la tendència actual de qualsevol altra població catalana. Observem una piràmide amb molt poca base i, per tant, amb poca població infantil i jove, alhora que presenta una població prou considerable en les edats més avançades, cosa que ens permet afirmar l'evident **envelliment de la població**. El major percentatge de població es troba en les edats adultes joves de 25 a 40 anys, però la diferència percentual respecte els grups d'edat més avançada, per exemple de 60 a 75 anys, és només de cinc punts. Així doncs, Sabadell és una ciutat més aviat amb poca població jove i força població vella.

En canvi, si analitzem la **població estrangera** a Sabadell, observem que si bé la població més jove es troba en uns nivells similars als del conjunt de població de la ciutat, no passa el mateix amb la població adulta que concentra la majoria d'efectius d'aquesta nova població sabadellenca. Són les edats compreses entre 25 i 34 anys les que compten amb **més efectius** i concretament l'interval de 25 a 29 anys amb una distància important respecte els grups d'edat més avançada (17 punts percentuals). També destaquem el quinquenni dels 20 als 24 anys, en el qual el percentatge de persones estrangeres gairebé duplica el del conjunt de Sabadell. En canvi, pel que fa a les persones estrangeres d'edats més avançades, de 65 o més anys, trobem que són poques les que resideixen a la nostra ciutat (representen un 1,5% de la població estrangera). Aspecte del tot contrari al que succeeix amb la població autòctona, tal i com acabem de comentar.

Així doncs veiem que hi ha una major presència de persones estrangeres en edat laboral i reproductiva, pel que es fa necessari replantejar les necessitats d'equipaments i serveis de la ciutat.

Mentre la població autòctona tendeix a l'envelliment, la població estrangera rejoveneix el conjunt de població

La majoria de població estrangera té entre 20 i 40 anys

Gràfica 8. Piràmide d'edats: ciutadans estrangers residents a Sabadell i total de la població.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Sabadell del 2005.

Entre les persones estrangeres, les originàries d'Àfrica i d'Amèrica Llatina són les que agrupen la majoria de població en edats adultes i joves.

Entre les persones residents a Sabadell que provenen de la Unió Europea és on hi ha el percentatge més elevat de població major de 60 anys i el percentatge més reduït de població de 0 a 14 anys. Per tant, són el col·lectiu amb una població més envellida (Taula 1).

A partir de l'edat dels 15 anys és quan es manifesten més les diferències de gènere, el que evidencia que aquestes responen al procés migratori. En el grup d'africans la major distància percentual, a favor dels homes, es troba en les edats de 30 a 44 anys. En el col·lectiu de llatinoamericans la major diferència percentual es troba entre els 15 i 29 anys: les dones joves llatinoamericanes emigren a Sabadell en major mesura que els homes del mateix grup d'edat. En el cas del grup que prové d'Àsia i Oceania els homes superen percentualment les dones entre els

15 i els 49 anys. El mateix succeeix amb el grup de comunitaris, tot i que la distància a favor dels homes és molt major. El col·lectiu de l'Europa de l'Est no presenta diferències per gènere, tot i que els homes superen lleugerament les dones en el grup de 30 a 44 anys i les dones als homes en el grup d'edat de 15 a 29 anys. En definitiva, si comparem la distribució d'homes i de dones per grups d'edat, trobem que les dones es concentren en les edats més joves, de 15 a 29 anys, per l'efecte de les dones llatinoamericanes, i els homes en el grup d'edat de 30 a 44 anys per l'efecte, en primer lloc, dels africans i en segon lloc dels asiàtics i comunitaris.

		0-14	15-29	30-44	45-59	60 i més
Àfrica	Homes	9,7	26,2	31,0	5,0	0,4
	Dones	8,5	9,1	8,3	1,4	0,4
Amèrica	Homes	8,0	15,7	16,4	3,6	0,7
	Dones	8,5	21,7	18,2	5,5	1,6
Àsia i Oceania	Homes	8,6	20,0	24,2	3,3	1,1
	Dones	8,0	16,2	15,1	2,4	1,2
Unió Europea	Homes	4,4	15,4	28,0	9,3	2,7
	Dones	3,6	9,1	9,5	4,7	2,8
Rest a d'Europa	Homes	7,5	17,4	20,8	4,8	0,8
	Dones	7,2	18,2	17,0	5,3	1,1

Taula 1. Ciutadans estrangers/es per origen geogràfic, estructura d'edats i sexe.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuari Estadístic de Sabadell del 2005.

Bloc-2/ Distribució de la població estrangera al territori i habitatge

L'accés a l'habitatge i la ubicació en l'espai urbà són elements importants a l'hora de determinar les condicions de vida de la població immigrant. Aquesta no es distribueix de forma equitativa sobre el territori, sinó que es concentra en determinades zones. Per tal de copsar aquesta distribució en el territori s'han utilitzat les dades del Padró Municipal de febrer de l'any 2005. Com a unitat territorial s'han seleccionat els diferents sectors de la ciutat: Nord, Can n'Oriac, Can Puiggener, Concòrdia, Creu Alta, Berard, Can Rull, Can Feu, Centre, La Serra, Sant Oleguer, Gràcia, Sud i Creu de Barberà.

En segon lloc, resulta d'interès conèixer no només on viu la població immigrant, sinó com viu; quin és el seu accés a l'habitatge i en quines condicions. No obstant, és difícil disposar de dades sobre les condicions d'habitatge de la població. Les úniques dades estadístiques que s'han pogut analitzar són les referides a la compra o lloguer d'habitatges de protecció oficial que ens ha cedit Vimusa, l'empresa municipal d'habitatge públic. L'aproximació qualitativa ha permès conèixer l'accés a l'habitatge i les condicions d'habitabilitat en el mercat lliure.

Anàlisi estadística

2.1. La presència de població estrangera als diferents sectors de la ciutat

Malgrat que a Sabadell hi ha un 9,6% de població estrangera, no trobem aquest mateix percentatge a tots els sectors de la ciutat. **Can Puiggener és el sector amb major presència de població estrangera (Figura 1).** De fet, el 22,8% de la població que viu a Can Puiggener és estrangera. Aquest és un dels sectors de Sabadell amb el preu de l'habitatge més barat, el que pot explicar la major presència de població immigrant. També hi intervé la xarxa social de les pròpies persones immigrants, la qual incideix en la recerca d'un pis i en el factor psicològic de sentir-se entre la pròpia comunitat.

L'elevat percentatge de població estrangera que viu a Can Puiggener contrasta amb les xifres de Berard, -2,9%- i el Centre -5,2%-. En aquests sectors el percentatge de població estrangera és inferior al del conjunt de la ciutat de Sabadell i, com després reflectirem, es tracta sobretot de població estrangera comunitària. Altres sectors on el percentatge de població estrangera és baix són el Nord -5,7%-, Gràcia- 6,1%- i Creu Alta- 6,8%-.

Ca n'Oriac, Can Feu, Can Rull, la Concòrdia i Sant Oleguer tenen un percentatge de població estrangera similar al del conjunt de Sabadell, és a dir, que oscil·la entre el 7,8 i el 8,3%.

Els sectors amb un percentatge de població estrangera superior al del conjunt de Sabadell són, a part de Can Puiggener, el Sud, amb un 13%, la Creu de Barberà, amb un 12,7% i La Serra, amb un 12,2%. Aquests sectors inclouen els barris més perifèrics; La Serra està separada físicament del teixit urbà pel Riu Ripoll. Són sectors formats per població obrera, gran part de la qual prové de l'anterior immigració espanyola. Per tant, hi ha una continuïtat residencial entre la immigració actual, provinent del Tercer Món, i la immigració anterior, de la resta d'Espanya. Els barris que als anys 50, 60 i 70 acollien immigrants, avui segueixen fent-ho, tot i que ha canviat la composició de la població immigrada.

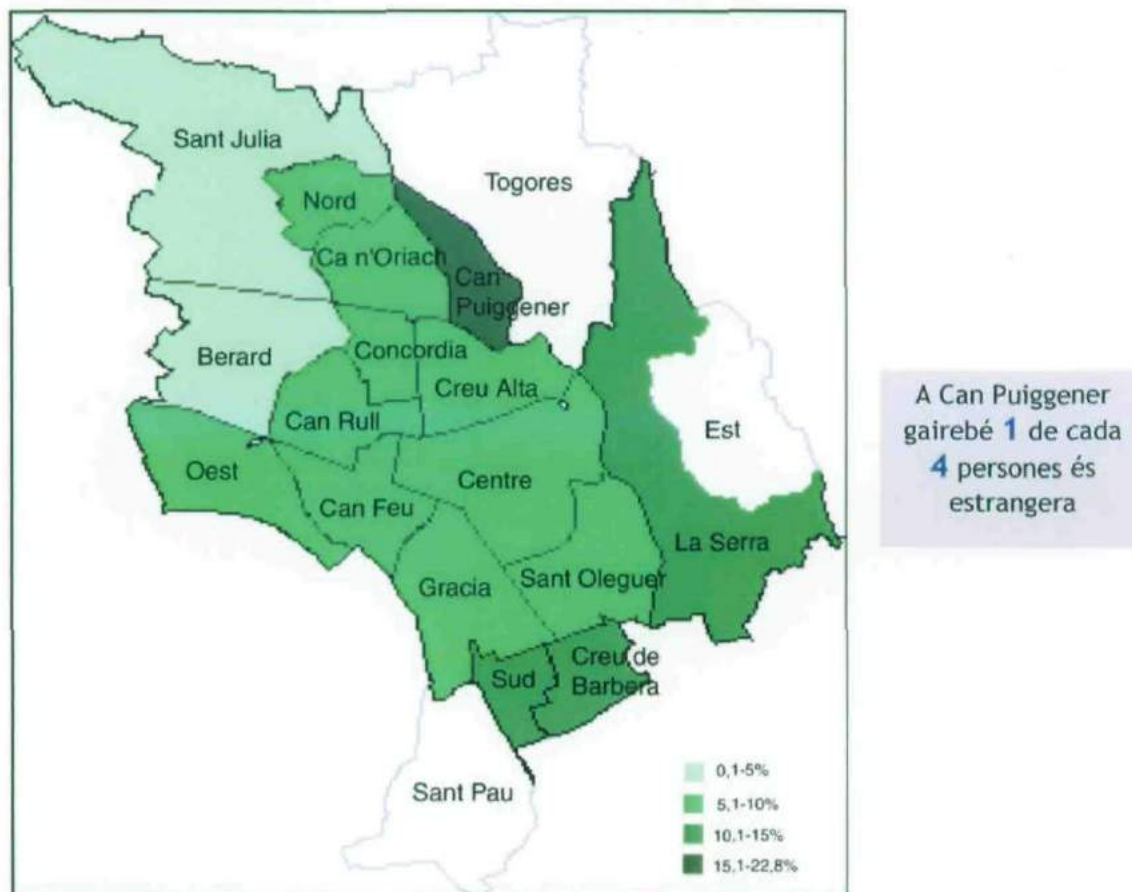

Figura 1. Distribució (en percentatge) de les persones estrangeres residents a Sabadell per sectors.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Padró Municipal de Sabadell a febrer del 2005.

2.2. La distribució de la població estrangera a cada sector per nacionalitats

Tal com acabem de reflectir, els sectors de Sabadell tenen un percentatge diferent de població estrangera. També varia, en cada un d'ells, la composició de la població estrangera per nacionalitats.

Els sectors de **Ca n'Oriac**, **Can Rull**, **la Concòrdia** i **Sant Oleguer** tenen una composició similar de la població estrangera per origen.¹³ El col·lectiu que predomina és el dels **llatinoamericans/es**, amb una elevada presència de persones **equatorianes** i **bolivianes**. A **Ca n'Oriac** i **Can Rull** és important també el col·lectiu de marroquins.

A la **Creu Alta** i **Gràcia** també el grup de **LLatinoamèrica** és majoritari entre el col·lectiu d'estrangers -representen un 28% de les persones estrangeres que viuen a la Creu Alta i un 24% de les que viuen a Gràcia-. També és important el col·lectiu de marroquins a Gràcia.¹⁴

Al sector **Sud** i al sector **Creu de Barberà**, els **equatorians** són el col·lectiu més important de persones estrangeres; representen a cada un d'aquests dos sectors un 25% de totes les persones estrangeres que hi habiten.¹⁵

A **Can Puiggener** i **La Serra** la gran majoria de persones estrangeres són **marroquines**. Un 38% de les persones estrangeres que viuen a Can Puiggener i un 30% de les que viuen a La Serra provenen del Marroc.¹⁶ A **La Serra** també és important en relació al total de persones estrangeres el percentatge de **gambians/es** -19%-, de persones provinents de la resta d'Àfrica -3%- i de Romania -16%-.

A **Can Feu** hi ha persones estrangeres de procedències molts diverses i estan distribuïdes de forma força semblant. Amb tot, predomina el col·lectiu **africà**, amb una elevada presència de

¹³ Veure Gràfiques 1, 2, 3 i 4 a l'Annex.

¹⁴ Veure Gràfiques 5 i 6 a l'Annex.

¹⁵ Veure Gràfiques 7 i 8 a l'Annex.

¹⁶ Veure Gràfiques 9 i 10 a l'Annex.

marroquins; el llatinoamericà i el de romanesos.¹⁷ Al Nord, la distribució de la població estrangera per procedència és també força igualitària.¹⁸

Les persones estrangeres que viuen al sector Berard provenen principalment d'Amèrica del Sud -un 24%-, de la Unió Europea -un 21%- i del Marroc -un 22%-.¹⁹ Els sectors Oest i Sant Julià tenen una baixa densitat de població, amb escassa presència de persones immigrants.

Finalment, al Centre, la zona més benestant de la ciutat, destaca pel col·lectiu d'estrangers europeus comunitaris -un 20%-, tot i que també hi ha una elevada presència del grup de Llatinoamèrica -un 22%-.²⁰

2.3. La distribució de la població estrangera per nacionalitats als diferents sectors de la ciutat

Els diferents col·lectius de població estrangera, si prenem com a referència la nacionalitat, es distribueixen d'una forma asimètrica en el territori, o dit d'una altra manera, cada col·lectiu es concentra en uns determinats sectors per raó d'afinitat amb altres col·lectius ja instal·lats i per motius econòmics, com és el preu de l'habitatge.

La concentració de la població estrangera en barris o zones concretes ha desencadenat en diverses ciutats europees, i també catalanes, conflictes socials. Resulta d'interès, per tant, conèixer en quins sectors es produeix aquesta concentració a Sabadell i si es tracta d'un grau de concentració molt elevat que pugui fer preveure algun tipus de conflicte.

Per tal de copsar la distribució dels diferents col·lectius d'estrangers en els sectors de la ciutat i conèixer si el grau de concentració és elevat hem utilitzat **indicadors de segregació residencial**.

¹⁷ Veure Gràfica 11 a l'Annex.

¹⁸ Veure Gràfica 12 a l'Annex.

¹⁹ Veure Gràfica 13 a l'Annex.

²⁰ Veure Gràfica 14 a l'Annex.

La segregació fa referència a la *separació física de la població en l'espai urbà* (Martori, Hoberg, 2004).

L'índex de dissimilitud és un indicador que *mesura la subrepresentació o sobrerrepresentació d'un grup dins de les unitats espacials*²¹.

A Sabadell presenten el mateix índex de dissimilitud el col·lectiu d'estrangers comunitaris i el col·lectiu d'estrangers extracomunitaris, un 16%, fet que evidencia que la concentració no està associada a una condició de renda baixa. També es pot concloure que la segregació residencial per sectors és baixa a Sabadell. No es pot parlar de la creació de guetos en el sentit estricte del terme *-espai urbà tancat en el que viuen únicament persones d'un mateix grup ètnic o religions*²²- tot i que, com reflectirem a continuació, la segregació és major en uns col·lectius d'estrangers que en d'altres. Si, a més, hi sumem el fet que aquesta concentració es produeix en alguns dels barris més degradats de la ciutat podem parlar de l'existència en alguns casos de processos de guetització.

El col·lectiu que presenta més segregació és l'africà amb un índex de dissimilitud del 34,2%, seguit de molt a prop pels marroquí amb un índex de 33,5%.²³ Les persones africanes estan concentrades sobretot als sectors de La Serra, la Creu de Barberà, Can Feu i Can Puiggener (Figura 4). Les marroquines estan sobrerrepresentades al sector de Can Puiggener, ja que un 22,9% de les persones marroquines viu en aquest sector. En segon lloc, La Creu de Barberà i La

²¹ L'índex de dissimilitud es defineix com (Martori, Hoberg, 2004):

$$D = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n |X_i/X - Y_i/Y| \quad 0 \leq D \leq 1$$

On: X_i = Població del grup minoritari a la unitat i ; X = Població total del grup minoritari dins el municipi.

Y_i = Població del grup majoritari a la unitat i ; Y = Població total del grup majoritari dins el municipi.

Aquest índex oscil·la entre 0 i 1, de manera que si val 0 vol dir que el grup està repartit de forma igual en tot l'espai urbà, mentre que com més a prop de 1 estigui, més segregació presenta el grup, és a dir, el grup està sobrerrepresentat en algunes unitats espacials i infrarrepresentat en altres. La unitat espacial que s'ha utilitzat en l'anàlisi són els sectors de Sabadell: Nord, Ca n'Oriac, Can Puiggener, Concòrdia, Creu Alta, Berard, Can Rull, Can Feu, Centre, La Serra, Sant Oleguer, Gràcia, Sud i Creu de Barberà.

²² Pajares, M. (2005): pàg. 180.

²³ Veure Taula 3 a l'Annex.

Serra, amb un 14,3% i un 11,1% dels marroquins respectivament (*Figura 2*)²⁴ són els llocs amb més concentració. Cal destacar també la presència del col·lectiu de gambians/es a La Serra, sector que aplega el 30,5% de persones originàries de Gàmbia (*Figura 3*). Entre el col·lectiu de persones procedents d'Àfrica de La Serra i de marroquins de Can Puiggener es podria parlar de l'inici d'un procés de guetització, ja que es produeix la concentració del col·lectiu en una zona degradada, i que a més, en el cas de La Serra està separada físicament pel riu de la resta de la ciutat.

La concentració de les persones immigrants en els barris més degradats, on es troben opcions de lloguer d'habitatges barats, ha portat a veure la **guetització** com un problema i a plantejar l'opció de la dispersió com a mesura favorable a la integració. És difícil trencar amb els mecanismes que originen aquesta concentració i que fan que es retroalimenta, sobretot per l'interès de les persones immigrants a viure agrupades en funció de determinades pertinences d'origen, culturals, religioses, etc. Partint de les dificultats de la dispersió, l'índex de segregació permet copsar com hauria de produir-se aquesta per tal d'assegurar una distribució simètrica en el territori. Per exemple, un terç de la població marroquina i també un terç de la població africana hauria de canviar de residència per poder assegurar que estan distribuïts de forma igualitària en tot el municipi.

En el cas del col·lectiu d'equatorians són menys els que s'haurien de desplaçar per aconseguir una distribució en el territori igualitària, un 24,7%. En el grup dels bolivians la xifra es redueix a un 20,8% i en la resta de persones llatinoamericanes a un 12,4%. Si bé en aquests col·lectius la segregació és menor que entre els d'origen africà també se'n produeix, ja que la població equatoriana està sobrerrepresentada a la Creu de Barberà, el Sud i Ca n'Oriac (*Figura 7*) i la boliviana ho està a Ca n'Oriac, Can Rull i la Creu de Barberà (*Figura 8*). La resta de persones llatinoamericanes estan distribuïdes de forma més simètrica en el territori, tal com indica

²⁴ Veure taula a l'annex.

l'índex de dissimilitud, tot i que es concentren més en els següents sectors: Creu de Barberà, Centre, Sant Oleguer, Creu Alta i Ca n'Oriac (*Figura 9*).

Pel que fa al col·lectiu d'estrangers procedents d'Amèrica central i del Carib la segregació és baixa, amb un índex del 13%. Tot i així, no estan distribuïts de forma completament simètrica en els diferents sectors, sinó que es concentren als sectors de Creu de Barberà, Centre, Ca n'Oriac i Sant Oleguer, coincidint en gran part amb els sectors on més habiten les persones llatinoamericanes (*Figura 6*).

El col·lectiu procedent d'Amèrica del Nord és poc nombrós, el que impedeix el càlcul de l'índex de dissimilitud. No obstant, si s'observa el mapa de distribució d'aquest col·lectiu per sectors (*Figura 5*) es veu com es concentra als sectors de Centre i Creu Alta. També el grup d'estrangers comunitaris habita sobretot al Centre i en segon lloc a Creu Alta i Creu de Barberà (*Figura 14*). Tant al Centre com a Creu Alta hi viu població de classe mitja, el que evidentment està relacionat amb el preu de l'habitatge, el més elevat de la ciutat. També són zones amb un elevat nivell de serveis i d'activitats econòmiques, socials i culturals. Si, a més, tenim en compte que aquesta població estrangera no sol ser objecte de discriminacions, la seva concentració residencial no ha de suposar cap problema social.

Els originaris d'Àsia presenten un índex de dissimilitud del 24,4%, i, per tant, un de cada quatre hauria de canviar de lloc de residència per poder parlar d'una distribució igualitària en tot el territori de Sabadell. Actualment les persones xineses es concentren sobretot a la Creu de Barberà - un 21,9% dels xinesos - (*Figura 12*), i la resta dels asiàtics a Ca n'Oriac, sector que té el 26% de la població asiàtica (*Figura 13*).

Les persones romaneses es concentren al sector de la Creu de Barberà -18,7%- (*Figura 10*) i la resta de persones estrangeres que provenen de l'Europa de l'Est i del sud-est ho fa al Centre, a Sant Oleguer i a Can Rull (*Figura 11*). L'índex de dissimilitud del grup de romanesos és del 29,2% i, per tant, encara que no es pot parlar d'un nivell de segregació elevat és dels més alts en

comparació a la resta de col·lectius estrangers, només superat pel col·lectiu d'africans i de marroquins.

Les dades aportades més amunt indiquen els criteris amb els quals la població tindria un repartiment més simètric i, en conseqüència, s'evitaria, si més no en teoria, el conflicte social provinent de la guetització. Amb tot, la realitat és tossuda i fa que les persones s'agrupin buscant l'afinitat ètnica, social i cultural, que les fa sentir menys soles davant l'hostilitat i la duresa de la realitat quotidiana. Sense oblidar els motius econòmics que porten a moltes persones immigrants a viure a les zones de la ciutat on l'habitatge és més barat.

Distribució dels residents estrangers pels sectors de Sabadell

Marroc

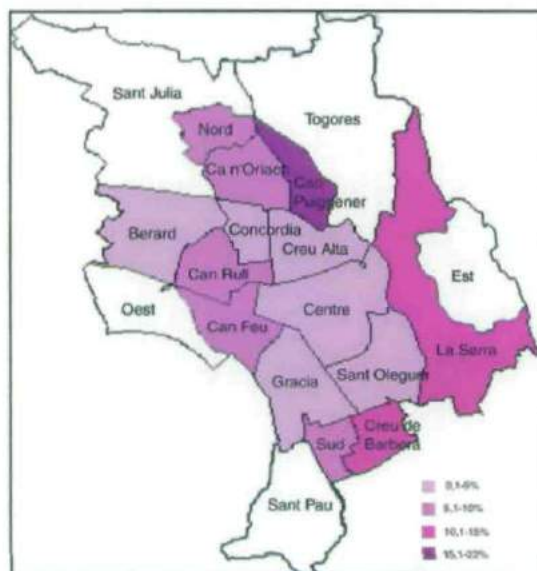

Figura 2. Distribució de la població procedent de Marroc resident a Sabadell per sectors.

1 de cada 4 persones que provenen del Marroc viu a Can Puiggener

Gàmbia

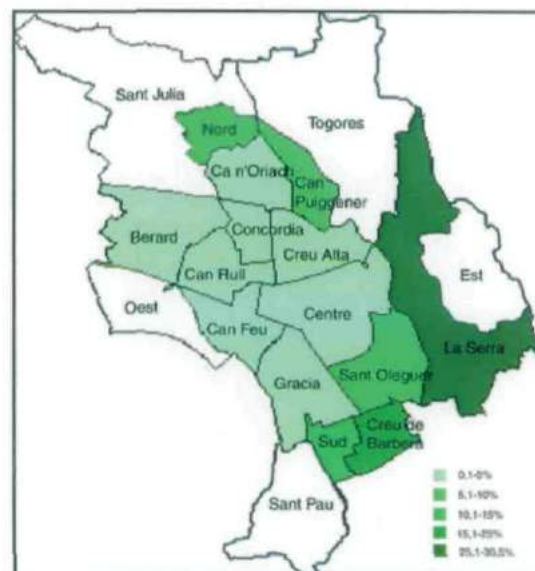

Figura 3. Distribució de la població procedent de Gàmbia resident a Sabadell per sectors

1 de cada 3 persones de Gàmbia viu a La Serra

Resta d'Àfrica

Figura 4. Distribució de la població procedent de la resta d'Àfrica resident a Sabadell per sectors.

La resta del col·lectiu africà es concentra a Can Puiggener, La Serra, la Creu de Barberà i Can Feu

Amèrica del Nord

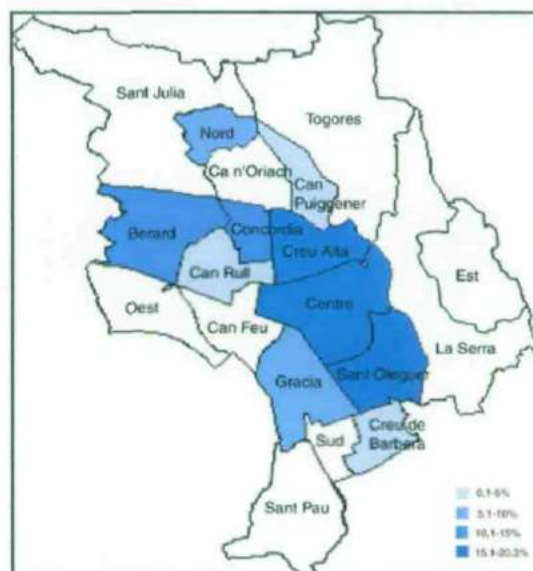

Figura 5. Distribució de la població procedent d'Amèrica del Nord resident a Sabadell per sectors.

La majoria de persones nord-americanes viuen als sectors Centre, Creu Alta i Sant Oleguer

Amèrica Central i Carib

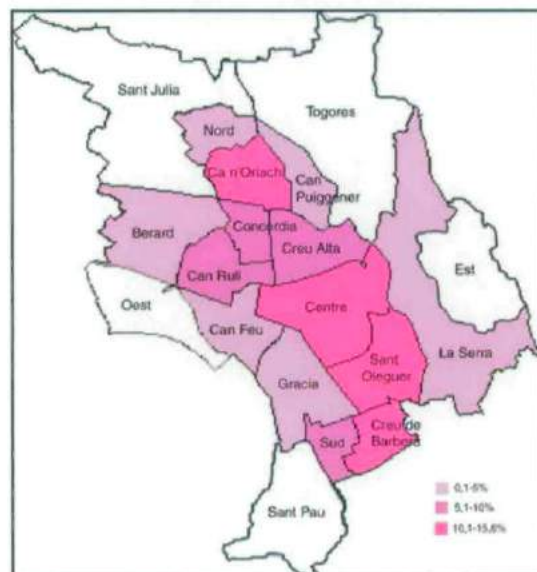

Figura 6. Distribució de la població procedent d'Amèrica Central i Carib resident a Sabadell per sectors.

La majoria de persones estrangeres procedents d'Amèrica Central i el Carib viuen als sectors Centre, Sant Oleguer, Creu de Barberà i Ca n'Oriac.

Equador

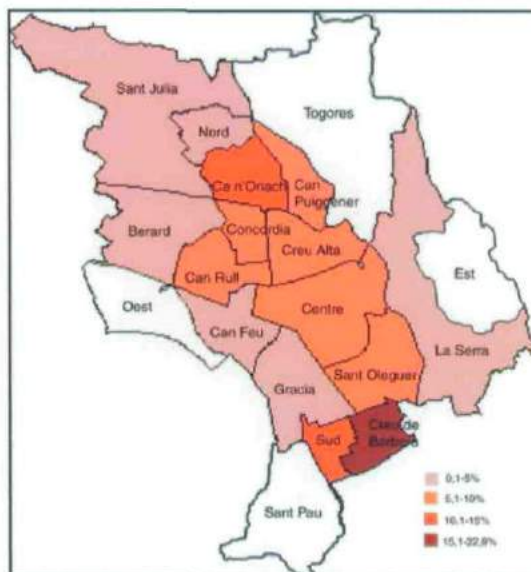

Figura 7. Distribució de la població procedent d'Equador resident a Sabadell per sectors

1 de cada 4 persones equatorianes viu al sector Creu de Barberà

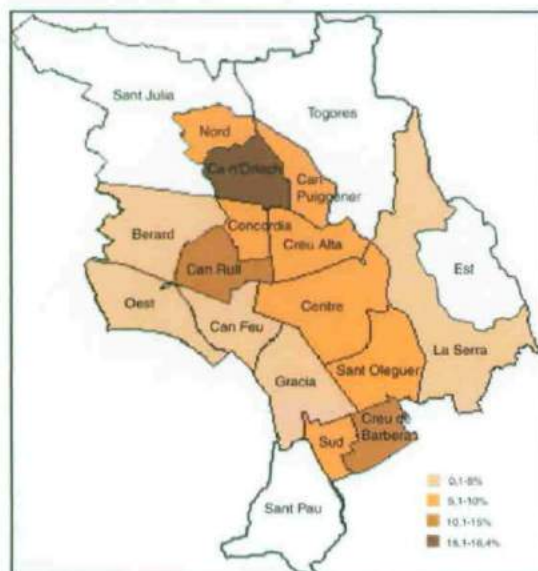
Bolivia

Figura 8. Distribució de la població procedent de Bolívia resident a Sabadell per sectors.

La majoria de població boliviana viu a Ca n'Oriac

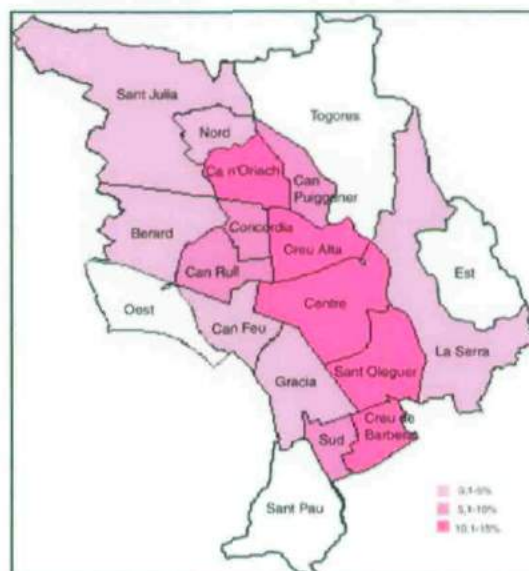
Resta d'Amèrica del Sud

Figura 9. Distribució de la població procedent de la resta d'Amèrica del Sud resident a Sabadell per sectors

La resta de persones estrangeres d'Amèrica del Sud viu a Ca n'Oriac, Creu Alta, Centre, Sant Oleguer i Creu de Barberà

Romania

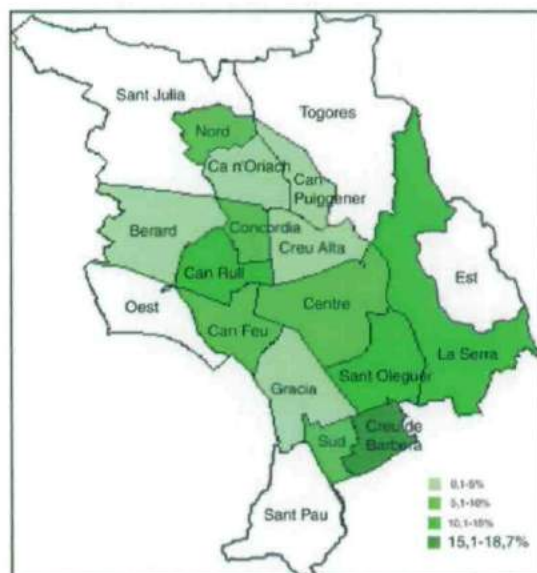

Figura 10. Distribució de la població procedent de Romania resident a Sabadell per sectors.

Resta de l'Europa de l'Est i del Sudest

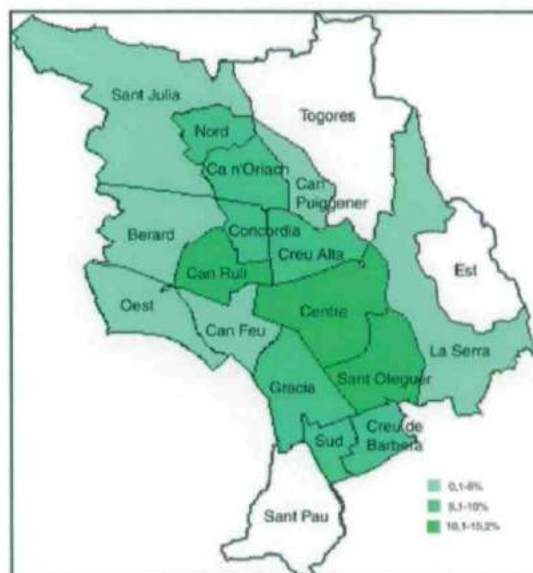

Figura 11. Distribució de la població procedent de la resta de l'Europa de l'Est i Sudest resident a Sabadell per sectors.

La majoria de població romanesa viu a Creu de Barberà. La resta de persones estrangeres de l'Europa de l'Est es troben bàsicament a la Concòrdia, el Centre i Sant Oleguer

Xina

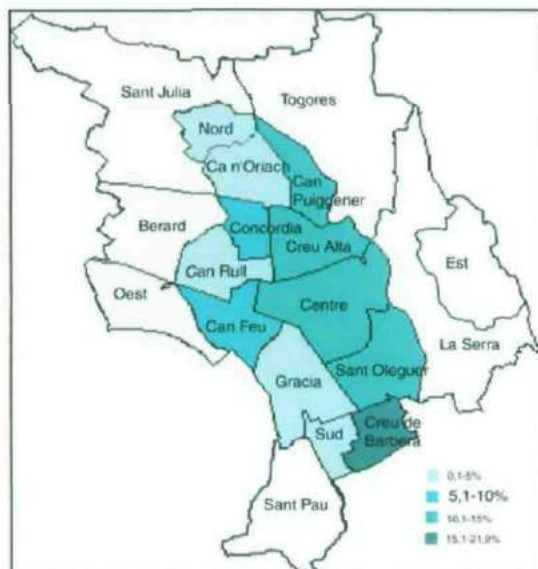

Figura 12. Distribució de la població procedent de Xina resident a Sabadell per sectors.

Resta d'Àsia

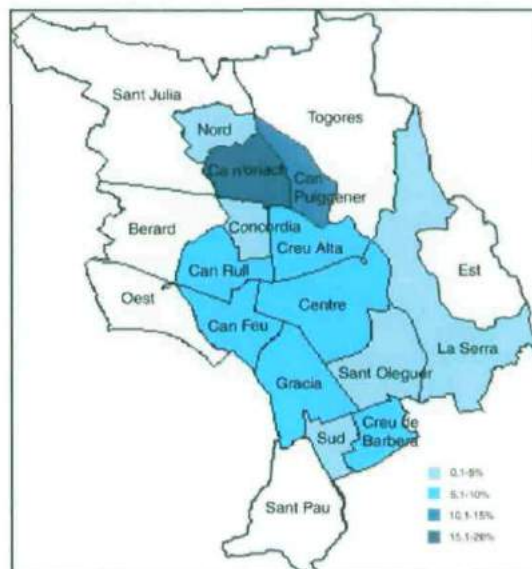
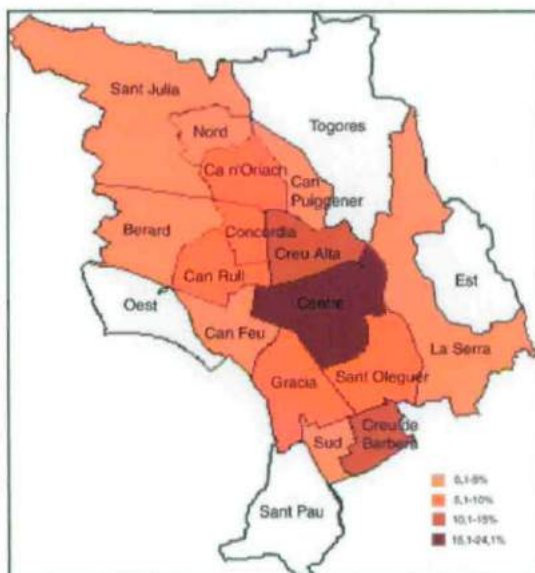

Figura 13. Distribució de la població procedent de la resta d'Àsia a Sabadell per sectors

1 de cada 4 persones xineses viu a Creu de Barberà. La resta de la població asiàtica es concentra sobretot a Ca n'Oriac

Unió Europea (15)

1 de cada 4 persones
estrangeres de la Unió
Europea (15) viu al
Centre

Figura 14. Distribució de la població procedent de la Unió Europea dels 15 resident a Sabadell per sectors.

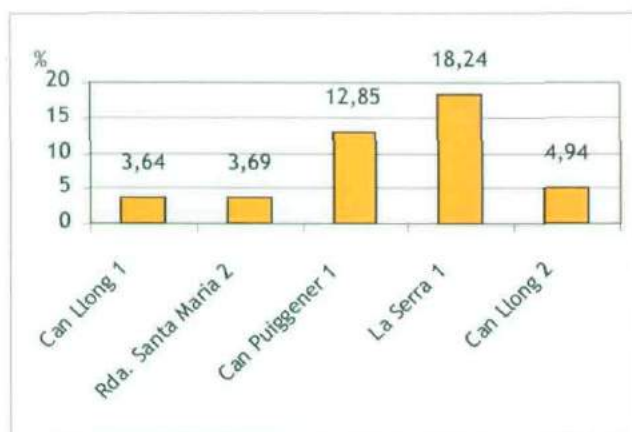
Font de les figures 2 a 14: Elaboració pròpia a partir de dades del Padró Municipal de Sabadell a febrer del 2005.

2.4. L'accés de la població estrangera a l'habitatge protegit

Abans de revisar les dades sobre demandes de població autòctona i població estrangera d'habitatges de protecció oficial de compra, cal tenir presents les condicions per accedir a aquest tipus d'habitatge. En primer lloc, es requereix com a mínim dos anys d'empadronament a Sabadell, de manera no es dirigeix a persones nouvingudes. També s'exigeix no tenir un habitatge en propietat i disposar d'un mínim d'ingressos bruts a l'any de 10.000 euros. De

manera que també en queden excloses les persones amb baixos ingressos o en situació d'instabilitat laboral. Les adjudicacions dels habitatges es fan per sorteig.

El percentatge de persones estrangeres que han sol·licitat habitatges de protecció oficial de compra en les darreres cinc promocions ha oscil·lat entre el 3% i el 18% (Gràfica 7). Les promocions on el percentatge de sol·licituds de persones estrangeres va ser més elevat van ser les de Can Puiggener I i La Serra, representant un 13% i un 18% de les sol·licituds respectivament. No obstant, cal tenir en compte que aquestes dades no són significatives, degut al baix pes dels pisos de protecció oficial dins el conjunt del parc immobiliari.

El percentatge més elevat de sol·licituds es troba a les promocions de la Serra i Can Puiggener

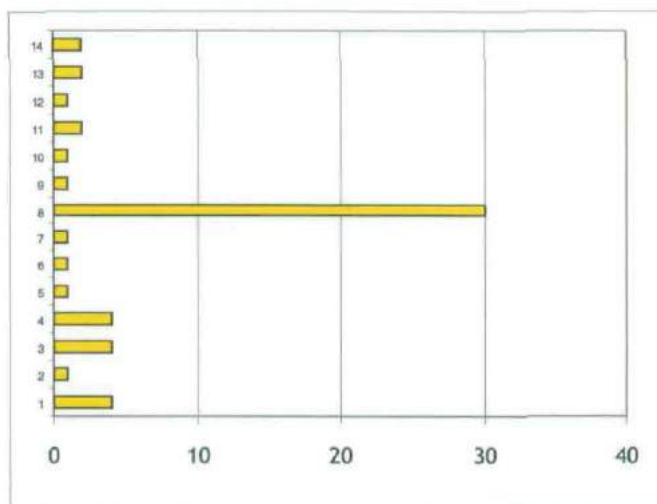
Gràfica 9. Sol·licituds d'habitatges de protecció oficial de compra de la població estrangera a Sabadell.

Font: Elaboració propia a partir de dades de Vimusa, dades del 2001 al 2004.

El marroquí és el principal col·lectiu d'estrangers que ha sol·licitat habitatges de protecció oficial de compra des de l'any 2001 al 2004. L'explicació es pot trobar tant en el fet que es tracta d'una població amb més llarga implantació a Sabadell i, per tant, amb més probabilitats

de complir el requisit de dos anys de padró que no pas col·lectius que han arribat més recentment, com en el fet que possiblement tinguin més capacitat per complir els requisits econòmics. També hi influeix el fet que dues de les promocions es fessin a Can Puiggener i a La Serra, on predomina el col·lectiu marroquí.

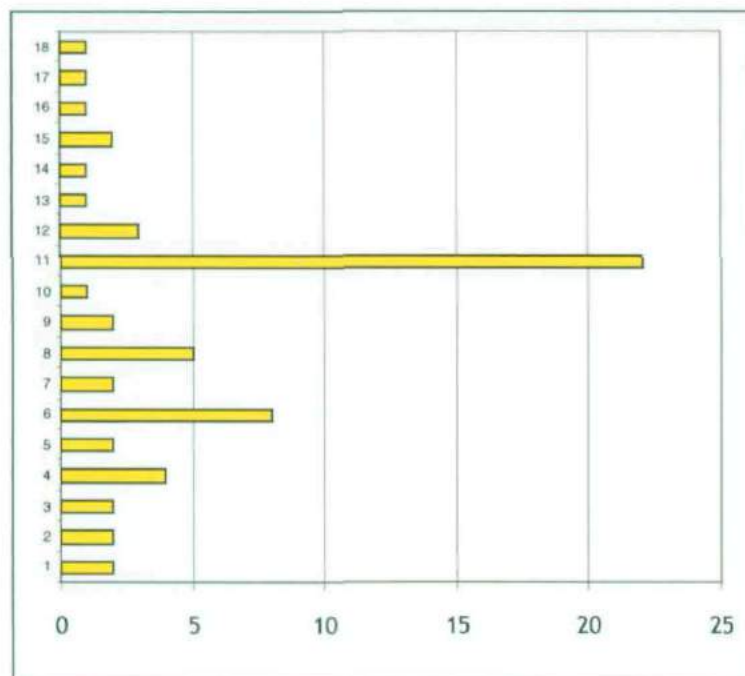
A la promoció de Can Puiggener, els marroquins són l'únic col·lectiu rellevant entre els sol·licitants estrangers (Gràfica 10). A la promoció de La Serra també en són una gran majoria, seguits del grup d'equatorians (Gràfica 11). Això es pot explicar per la ubicació d'aquestes dues promocions: Can Puiggener i La Serra són els dos sectors on les persones marroquines representen una àmplia majoria entre la població immigrant del sector. Per tant, la ubicació de la promoció influeix en gran mesura sobre el col·lectiu sol·licitant.

Llegenda: 1. Argentina; 2. Bolívia ; 3. Colòmbia; 4. Equador; 5. França; 6. Gàmbia; 7. Líban; 8. Marroc; 9. Iugoslàvia; 10. Marroc; 11. Mauritània; 12. Perú; 13. Rep. Dominicana; 14. Rússia; 15. Senegal; 16. Xile.

Gràfica 10. Sol·licituds d'estrangers d'habitatges de protecció oficial de compra per país de procedència del primer sol·licitant a la promoció de Can Puiggener I.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

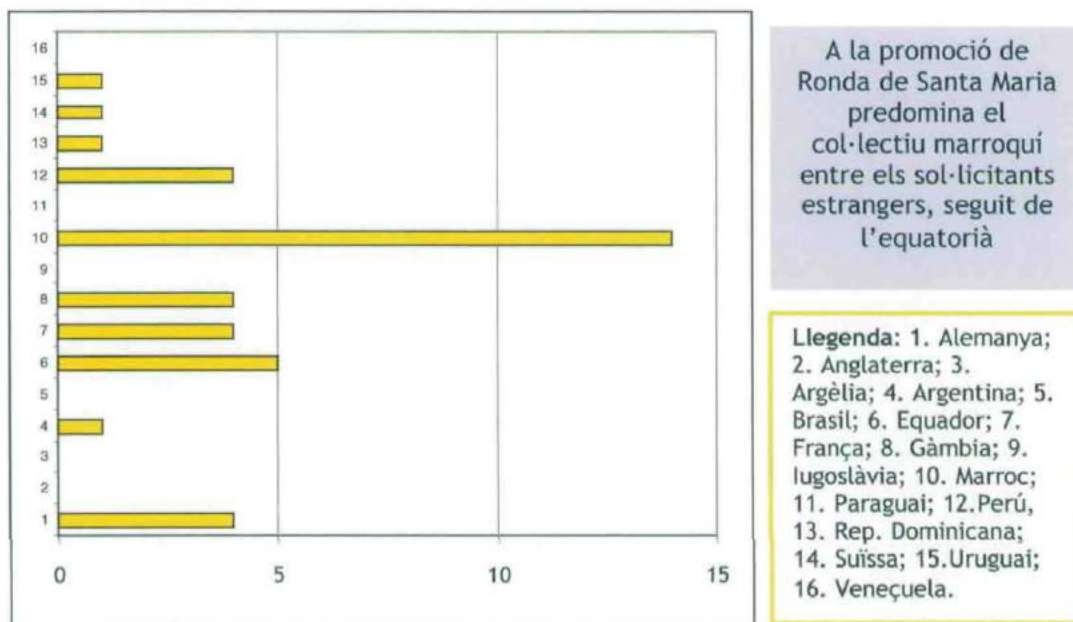
El marroquí destaca com a principal col·lectiu sol·licitant a les promocions de Can Puiggnier I i La Serra I, els dos sectors amb més presència de població marroquina

Llegenda: 1. Argèlia; 2. Argentina ; 3. Bolívia; 4. Colòmbia; 5. Cuba; 6. Equador; 7. França; 8. Gàmbia; 9. Guinea; 10. Mali; 11. Marroc; 12. Mauritània, 13. Perú; 14. Hondures; 15. Romaniaa; 16. Rússia; 17. Senegal; 18. Uruguai.

Gràfica 11. Sol·licituds d'estrangers d'habitatges de protecció oficial de compra per país de procedència del primer sol·licitant a la promoció de La Serra I.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

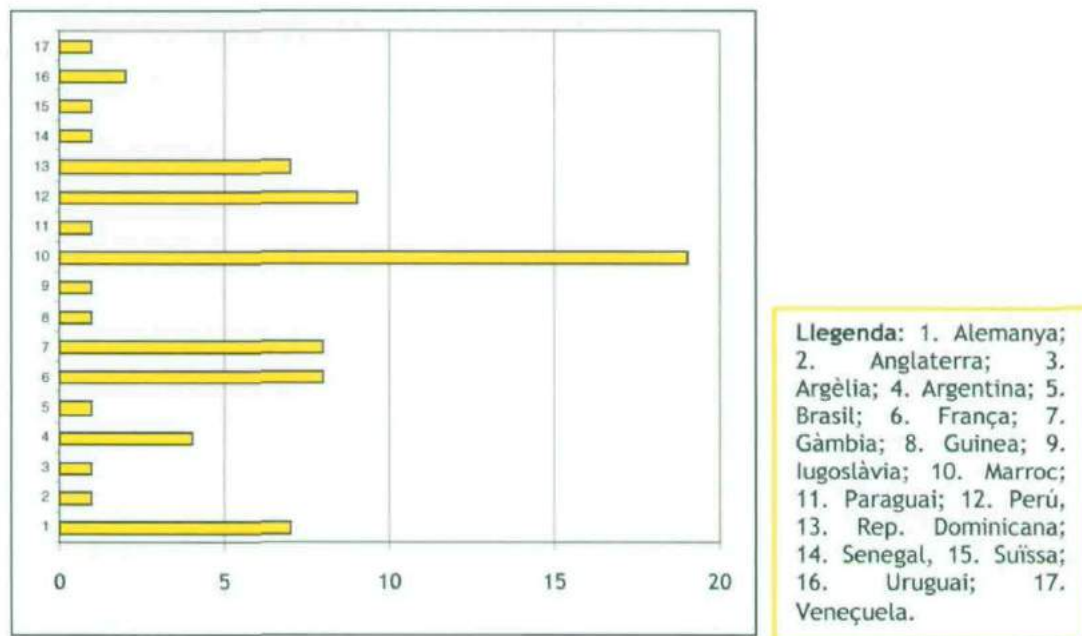
A la promoció de Ronda de Santa Maria 2 el col·lectiu marroquí també és el que més sol·licituds ha fet, tot i que la distància respecte la resta de col·lectius és menor. Els equatorians són també un grup important de sol·licitants, seguits dels francesos, els alemanys, els gambians i els peruans (Gràfica 12). En el sector en què s'ubica la promoció, la Creu de Barberà, els equatorians són el principal col·lectiu entre els estrangers.

Gràfica 12. Sol·licituds d'estrangers d'habitatges de protecció oficial de compra per país de procedència del primer sol·licitant a la promoció de Ronda de Sta. Maria.

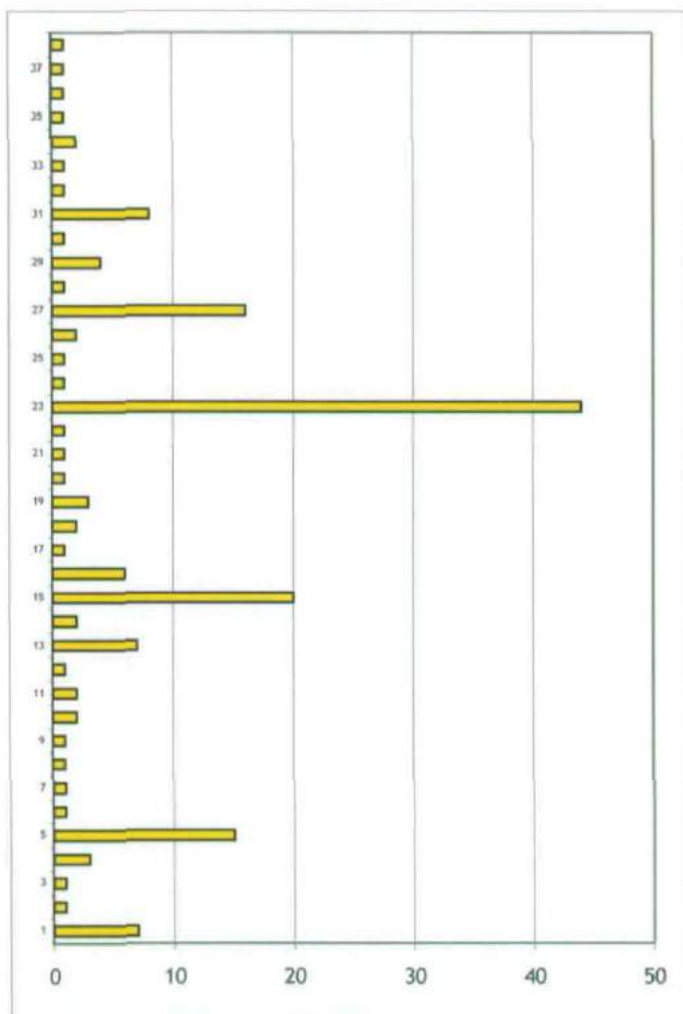
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

A les **promocions de Can Llong** cal destacar el major nombre de demandes de **persones estrangeres comunitàries**, especialment d'Alemanya i de França (Gràfica 13 i 14). Cal tenir en compte que al sector Berard, on es troba el barri de Can Llong, els estrangers comunitaris són un col·lectiu important entre el total d'estrangers. Can Llong és la zona d'expansió residencial de la ciutat més important dels darrers anys.

Gràfica 13. Sol·licituds d'estrangers d'habitatges de protecció oficial de compra per país de procedència del primer sol·licitant a la promoció de Can Llong I.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

En les promocions de Can Llong hi tenen un gran pes el col·lectiu d'estrangers comunitaris.

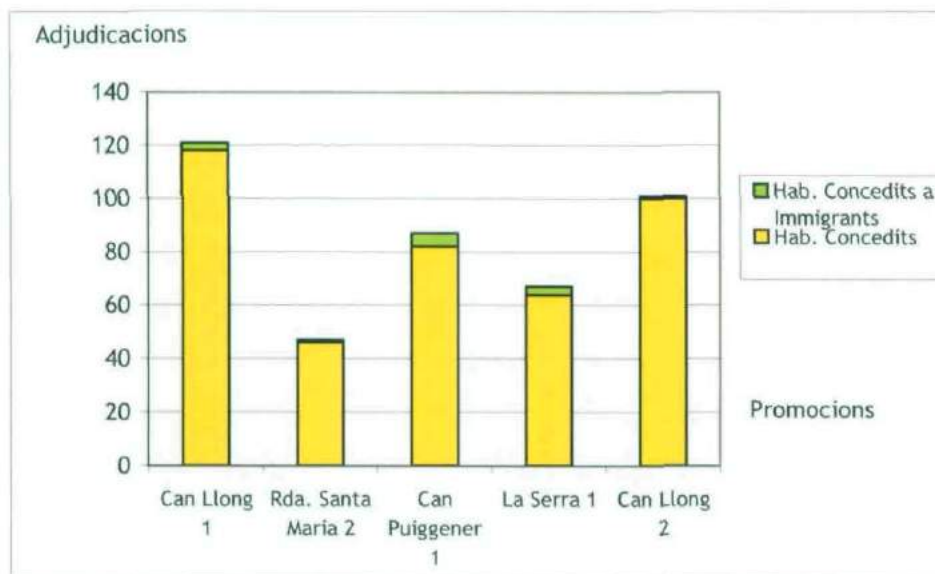
Llegenda: 1. Alemanya; 2. Andorra ; 3. Anglaterra; 4. Argèlia; 5. Argentina; 6. Austràlia; 7. Bamako; 8. Bèlgica; 9. Bielorrússia; 10. Bolívia; 11. Brasil; 12. Bulgària, 13. Colòmbia; 14. Cuba; 15. Equador; 16. França; 17. Gàmbia; 18. Guatemala; 19. Guinea; 20. Itàlia; 21. Japó; 22. Malí; 23. Marroc; 24. Mauritània; 25. Mèxic; 26. Països Baixos; 27. Perú; 28. Portugal; 29. Rep. Dominicana; 30. Hondures; 31. Romania; 32. Rússia; 33. Senegal; 34. Suïssa; 35. Ucraïna; 36. Uruguai; 37. Veneçuela; 38. Xina.

Gràfica 14. Sol·licituds d'estrangers d'habitatges de protecció oficial de compra per principals països de procedència del primer sol·licitant a la promoció de Can Llong II.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

La novetat de la darrera promoció de Can Llong, de l'abril de 2004, és la major diversitat de procedències de la primera persona sol·licitant dins del grup d'estrangers. Per primera vegada es troba un nombre important de persones romaneses entre el primer sol·licitant. Això pot ser degut a la progressiva implantació d'aquest col·lectiu a Sabadell, que deixen de ser nous i passen a poder complir els requisits de dos anys d'empadronament a la ciutat.

Pel que fa a les **adjudicacions** cal destacar que van ser molt baixes entre el col·lectiu estranger en totes les promocions. Els **habitatges finalment concedits oscil·len entre un mínim de 1 i un màxim de 5** (Gràfica 15).

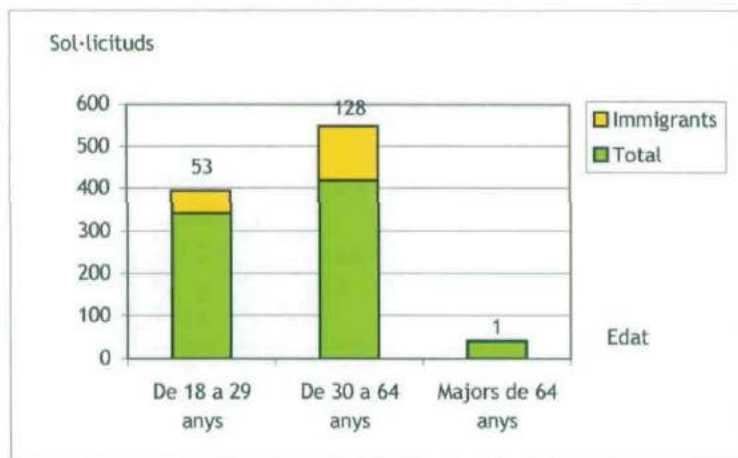
En les darreres promocions de compra s'han concedit **5** pisos a la població estrangera

Gràfica 15. Distribució de la concessió d'habitatge de Protecció Oficial de compra entre la població total i estrangera.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

L'habitatge de protecció oficial es divideix en les opcions de compra o de lloguer. Per poder accedir a un **habitatge de protecció oficial de lloguer** els sol·licitants no han de disposar de cap altre habitatge en propietat i han d'estar empadronats a Sabadell amb una antiguitat mínima de 2 anys ininterromputs. En tercer lloc, els ingressos conjunts dels sol·licitants i de les persones que conviuran a l'habitatge no poden superar 2,5 vegades l'IPREM ponderat en els habitatges de lloguer protegit a 30 anys, 3,5 vegades l'IPREM ponderat en els habitatges de lloguer protegit a 25 anys, i de 5,5 vegades l'IPREM en els habitatges de lloguer protegit a 10 anys.

Cal destacar que les sol·licituds d'habitatge de protecció oficial de lloguer són més elevades que no pas les d'habitatge de compra. Les sol·licituds de persones estrangeres per a pisos de lloguer de protecció oficial a Sabadell no superen les 200 en total, però representen un 22,69% sobre el total (*Gràfica 16*).

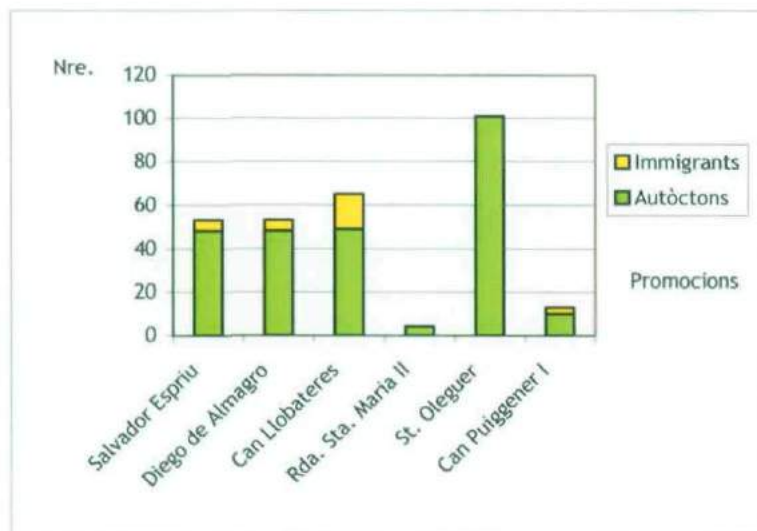

Un **22,7%** de les sol·licituds de pisos de protecció oficial de lloguer corresponen a persones estrangeres

Gràfica 16. Distribució de les sol·licituds d'habitatges de protecció oficial de lloguer l'any 2005 en el total de població de Sabadell i la població estrangera segons grans grups d'edat.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa.

S'han concedit un **32,4%** de les sol·licituds fetes pel conjunt de població, mentre només s'han adjudicat un **15,9%** de les sol·licituds presentades per persones estrangeres. No es pot parlar d'una discriminació en l'adjudicació de pisos de protecció oficial, ja que aquesta funciona per sorteig. En canvi, es pot desmentir la llegenda que les persones immigrants reben més pisos de protecció oficial (*Gràfica 17*).

De **289** pisos de protecció oficial se n'han adjudicat **29** a persones estrangeres

De **182** sol·licituds de persones estrangeres se n'han concedit **29**

Gràfica 17. Distribució de les adjudicacions d'habitatges de protecció oficial de lloguer l'any 2005 en el total de població de Sabadell i la població estrangera.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vimusa 2005.

Descripció i valoració de les aportacions fetes pels diferents agents socials

2.5. Accés a l'habitatge

El conjunt de persones immigrants entrevistades, així com entitats socials que treballen amb aquest col·lectiu -SCAI, Càritas, Drapaires d'Emaús-, han detectat que les persones immigrants tenen **difficultats per accedir a l'habitatge**, especialment durant el primer període d'estança a la ciutat. Com a conseqüència es produeixen nombrosos casos de persones compartint un pis d'escasses dimensions, el que recentment s'ha denominat "**pis pastera**". En ocasions es tracta de persones immigrants soles, però en d'altres són diverses famílies les que comparteixen pis i fins i tot una mateixa habitació. La meitat de les persones ateses a Càritas viuen en pisos compartits de lloguer o relloguer.

Els motius que expliquen els problemes per accedir a l'habitatge són diversos i varien en funció de la situació legal i laboral de les persones immigrants, el gènere, l'estat civil i l'origen geogràfic. En molts casos són problemàtiques que afecten també a la població autòctona, sobretot aquella que té una situació laboral més precària.

En primer lloc, tal com constata l'SCAI, l'encarregat d'una immobiliària de Sabadell i les pròpies persones immigrants entrevistades, **les persones que no tenen "papers" i, per tant tampoc tenen nòmina, no poden llogar un pis i els queda com a única opció rellogar una habitació, habitualment en pisos que han estat llogats per altres persones immigrants amb "papers"**.

Si una persona no tiene los medios para conseguir una vivienda, seguramente habrá uno que sí que pueda, un amigo, un familiar... Y claro, este amigo no dejará a los amigos o familiares en la calle, sino que convivirán en el piso del que es residente legal. Por esto nos encontramos muchas veces pisos donde vive mucha gente, ¿por qué? Porque no todos

*pueden alquilar o comprar un piso. Sólo es uno que puede y lo hace en nombre de todos ellos. Entonces, las personas que no tienen permiso ni nada, tienen muchas dificultades.*²⁵

*Els propietaris no volen llogar el pis a una persona que no pot presentar una nòmina. No som una ONG.*²⁶

En segon lloc, els problemes per accedir a l'habitatge deriven de les dificultats de trobar una ocupació, més accentuades entre les persones immigrants "sense papers". La situació d'atur, sense accés a la prestació substitutòria, es tradueix en **manca d'ingressos i inestabilitat econòmica**, el que impedeix una estabilitat i unes condicions dignes de la residència. En d'altres casos, malgrat es disposi de feina, el salari és massa baix per afrontar els **preus excessivament elevats dels pisos**, de manera que compartir esdevé l'única opció.

*Lo que pasa es que el alquiler es muy alto. Un trabajador que vive con sus hijos y con su mujer está pagando 800 o 900 euros por el piso. Por esto mete más gente en el piso. Viven de 7 a 10 personas en un piso. Lo que pasa es que si el saldo no llega a mil euros y tienes que pagar el alquiler de 800 euros ya no tienes con que vivir.*²⁷

En el cas de les famílies formades per immigrants, el fet que el marit o la muller només disposi de permís de residència, però no de treball (entrada via reagrupament familiar), promou un model familiar amb un únic sostenidor econòmic, ja que la parella en cas que vulgui treballar es veu obligada a fer-ho en l'economia submergida. Aquest model, més present entre el col·lectiu africà, dificulta disposar d'un habitatge propi, sobretot si l'única persona de la família que treballa remuneradament no té un sou molt elevat.

²⁵ Assessor legal de l'SCAI.

²⁶ Encarregat d'una immobiliària de Sabadell.

²⁷ Membre de l'Associació Africana.

*Yo creo que el problema de la vivienda es un gran problema, porque hay mucha gente que la mujer viene aquí, y está mujer tiene papel pero sin trabajo, sólo trabaja su marido. Su marido cada mes tiene un sueldo de 800 euros y el alquiler es 600 o 700 euros. Está obligado a convivir con otras personas para pagar este piso.*²⁸

Un altre factor que dificulta l'accés a l'habitatge, específicament a la població immigrant, són les **discriminacions que pateixen determinats col·lectius** en el moment de llogar o comprar un pis. En casos de persones d'origen magribí, subsaharià i paquistanès de vegades el llogater o venedor retira l'oferta quan s'assabenta que el candidat és una persona immigrant. Des de l'SCAI s'expliquen aquests tipus de discriminacions fonamentalment pels prejudicis dels llogaters, derivats d'estereotips sobre el comportament de determinats col·lectius d'immigrants.

*En Sol y Padrís siempre tenemos problemas con gente que está buscando alquiler. Yo a veces les he visto que pasan por la oficina que pone "alquiler" pero al inmigrante le dicen "no quiero alquilar".*²⁹

*La gent de color diu que hi ha un rebuig impressionant. Arriben allà i quan els veu el propietari els diu "tu no". I si és un paquistaní o un marroquí igual.*³⁰

*Quien alquila, sí (discriminació) ¿Por qué? Porque hay quien piensa que si alquilas a un extranjero, quizás serán veinte viviendo, harán ruido, no pagarán... Hay realidades, pero también hay muchos prejuicios, solamente prejuicios.*³¹

Degut a totes aquestes dificultats el relloguer d'habitacions en pisos compartits és una pràctica freqüent entre el col·lectiu immigrant, sobretot els que han arribat recentment a la ciutat. En

²⁸ Home immigrant del Senegal.

²⁹ Membre de l'Associació Africana.

³⁰ Dona immigrant del Marroc.

³¹ Assessor legal de l'SCAI.

algunes ocasions, la situació és tan extrema que no es pot ni accedir a una habitació i aleshores cal recórrer a l'assistència social. **Drapaires d'Emaús** té un projecte d'acollida residencial per a persones immigrants; acull durant un màxim de tres mesos a sis persones sense habitatge ni ocupació que faci menys d'un any que estan a la ciutat. Principalment són homes sense permís de residència els que es troben en aquesta situació, tot i que també hi ha algunes dones, que també poden ser acollides per la Congregació de les Germanes Tereses de Calcuta³². **Drapaires d'Emaús** reconeix que la seva tasca no és suficient: cal una ampliació de places i l'obertura d'un projecte que aculli famílies, ja que aquesta entitat només disposa d'habitacions individuals.

2.6. Condicions de l'habitatge

Gran part de les persones immigrants accedeixen a l'habitatge a través del **relloguer d'una habitació**, de vegades **compartida**, en pisos massificats. Hi ha casos de pisos on viuen de set a deu persones, o fins i tot un nombre més elevat. Es coneixen casos de dues famílies amb fills o filles que comparteixen una mateixa habitació. Segons **Drapaires d'Emaús**, hi ha situacions en que no es disposa de llits, sinó únicament matalassos al terra.

*Yo conozco a gente de Bolivia, dos parejas en una habitación, con niños.*³³

*(En Can Puiggener) Se está tolerando que en un pisito haya diez o quince personas hacinadas y cobrando alquileres abusivos a estas personas.*³⁴

El preu d'aquestes habitacions és elevat i pot oscil·lar entre els **150, 200 o 300 euros a Can Puiggener** i els **400 a Ca n'Oriac**. Es produeixen enganys i abusos en el preu del lloguer pel fet

³² Comunitat religiosa que ofereix la possibilitat d'acollir dones i menors barons fins l'edat de set anys, facilitant en les seves instal·lacions un espai per dormir i menjar (veure capítol 5).

³³ Home immigrant del Marroc.

³⁴ Membre de l'A.VV. de Torreguitart.

de ser persones immigrants. En ocasions, són les mateixes persones immigrades que intenten aprofitar-se dels seus compatriotes reproduint una mena cercle viciós.

*Cuando vas a alquilar te dicen una suma 600 euros con agua y luz, y después pasan dos o tres meses y te piden más dinero. Te dicen que no has entendido nada, que eran 600 sin luz. Y como hay un problema de lenguaje...*³⁵

Degut als problemes per accedir a un habitatge, les mateixes persones immigrants ofereixen solidàriament el seu pis perquè d'altres companys/es puguin viure-hi temporalment, si no es té cap tipus de recurs alternatiu. Per tant, la **xarxa social** esdevé el mecanisme principal per solventar els problemes derivats de la manca d'habitatge.

En altres casos es cedeix l'adreça per tal que es puguin empadronar al pis, encara que no hi resideixin. L'empadronament és necessari per tal de poder accedir als serveis sanitaris i socials, i és també una prova per demostrar la residència a l'Estat Espanyol que pot ser d'utilitat de cara a sol·licitar la regularització -com ho va ser durant el procés de normalització laboral i com ho pot ser actualment per acollir-se a l'arrelament-. Així, persones immigrants que tenen un pis, de lloguer o de propietat, **empadronen a compatriotes de forma solidària**, per tal que puguin accedir a aquestes prestacions. Aquesta situació, no obstant, genera problemes de cara al reagrupament familiar, ja que aquest té com a requisit presentar un certificat d'habitatge expedit per l'Ajuntament de Sabadell, on es confirma que la persona té un habitatge digne on acollir la seva família. I si hi ha moltes persones empadronades en un mateix pis és difícil obtenir un informe favorable.

No puedo traer mis hijos de África porque hay mucha gente empadronada en mi piso. Son gente que no vive allí, sólo están empadronados para hacer un favor. Lo hago porque son

³⁵ Dona immigrant de Moldàvia.

*amigos míos, porque no puede haber una persona de mi color, bueno, de cualquier manera, sufriendo por estos temas, y si yo tengo posibilidad de ayudarlos...*³⁶

Finalment, cal tenir en compte que aquestes condicions precàries de l'habitatge es produeixen sovint en l'etapa inicial del procés migratori. Moltes persones immigrants, un cop superen els obstacles que dificulten l'accés a l'habitatge i aconsegueixen una **estabilitat legal i econòmica**, opten per **comprar un pis mitjançant una hipoteca** bancària. Això no significa la fi de tots els problemes relacionats amb l'habitatge, sinó que la situació d'aquestes persones s'equipara a la de la majoria de la població autòctona que està afrontant el pagament d'una hipoteca. D'altra banda, aquest pas demostra una voluntat d'establir-se definitivament a la ciutat i a la vegada resulta un signe d'integració social.

*Yo tengo un piso en Ca n'Oriac de compra, de 40 millones.*³⁷

2.7. Convivència i habitatge

Dins de l'àmbit de la convivència, l'**habitatge** sovint resulta ser un dels espais més **problemàtics**. La llar és l'espai propi i íntim on cadascú busca trobar-s'hi còmode i, per tant, és el lloc on cada persona reproduïx la manera de fer i de comportar-se seguint els seus costums i tradicions. Aquest fet sovint entra en conflicte i genera problemes degut a les diferències culturals que presenten uns i altres costums.

Aquests problemes, que amb una bona comunicació entre les dues parts podrien solucionar-se tranquil·lament i sense cap trasbals, sovint s'agreugen perquè s'imposen els estereotips i prejudicis culturals, que dificulten la comunicació i provoquen conflictes.

³⁶ Membre de l'Associació Guinea Conakry.

³⁷ Dona immigrant de Xina.

Tal i com hem reflectit anteriorment, les persones immigrants arriben a determinades zones i barris de la ciutat per raons econòmiques i psicològiques i/o socials. Per una banda, la xarxa social de les persones immigrants els permet, a través dels seus contactes, establir-se a prop de les persones que ja coneixen i que freqüentment són família directa, amics o persones que com ell o ella, comparteixen el mateix origen i procedència i que fàcilment poden donar suport i ajuda en casos de necessitat. Per altra banda, cal tenir també present factors més estructurals, és a dir, la diferència del preu de l'habitatge segons el barri de la ciutat i, al mateix temps, els elevats preus de l'habitatge a Sabadell.

Tal i com hem assenyalat, aquest encariment del preu de l'habitatge provoca que moltes persones immigrants no puguin fer front a les despeses que implica disposar d'un habitatge i per aquest motiu, opten per compartir una casa o un pis amb altres persones. Molt sovint aquest tipus de situacions provoquen malestar i comentaris negatius dels veïns/es de l'immoble. En conseqüència, i segons l'opinió coincident de diverses persones procedents del Magrib i de l'Àfrica subsahariana, això fa que molts propietaris es neguin a llogar el seu habitatge a persones immigrants per por a que acabin vivint-hi moltes persones i pels problemes de convivència amb la resta del veïnat que se'n poden derivar.

Los marroquíes han tenido muchos problemas de ruido con los paños. Una persona de la asociación de vecinos del rellano ha dicho "qué pasa con estos moros que duermen a las dos de la mañana", y los moros dicen "oh, es el ramadán". Son tradiciones que no se entienden y eso molesta mucho.³⁸

El problema de la convivencia és un problema real. Los africanos estamos acostumbrados a hablar muy fuerte, a hacer mucho ruido, porque allí hay mucho espacio. La gente está acostumbrada a gritar para llamar a una persona. Cuando estas personas vienen aquí no

³⁸ Home immigrant del Marroc.

*están acostumbradas a vivir dentro de un piso o una casa. Y esto es un problema. Porque a veces también hay mucha gente que no tiene trabajo. Están mirando la televisión hasta las dos, tres de la madrugada porque no tienen trabajo y cuando hablan lo hacen muy fuerte. A veces también es un problema de convivencia, porque la gente de aquí no puede entenderte, piensan que estas personas no son civilizadas. Es un problema de cultura, de comportamiento, de muchas cosas...*³⁹

Des de l'SCAI, s'apunta que els **problemes de convivència social** en general, i els problemes entre veïns/es d'un immoble en concret, **deriven més aviat de problemes de comunicació entre persones**, i no pas d'incompatibilitats culturals.

*Sí que sents problemes entre la comunitat gitana i la immigrant, problemes a les escales de veïns, segurament per problemes de mala comunicació... Penso que sovint és més problema de comunicació que de convivència. Jo crec que no hi ha mala convivència, no he sentit casos d'aquests.*⁴⁰

2.8. Propostes fetes pels agents socials de cara a la millora de l'accés a l'habitatge

Es formulen poques propostes de cara a solucionar el problema d'accés a l'habitatge entre la població immigrant. Segons l'assessor legal de l'SCAI, cal buscar les solucions en la dimensió legal i laboral, que són les que originen el problema.

No obstant, les persones immigrants reclamen polítiques específiques d'habitatge; demanen a l'Ajuntament que ofereixi **ajudes per a l'accés a l'habitatge a la població immigrant**. També s'expressa incomprensió davant els preus tant elevats dels habitatges i els nombrosos habitatges buits.

³⁹ Home immigrant de Senegal.

⁴⁰ Coordinadora de l'SCAI, estiu 2005.

Des de les associacions de veïns es reclama un paper més actiu per part de l'Administració per tal de perseguir i sancionar els propietaris que permeten casos d'amuntegament en habitatges i els llogaters que cobren relloguers abusius.

Síntesi valorativa

- Les persones immigrants tendeixen a **concentrar-se en determinats sectors** de la ciutat per raons d'**accessibilitat econòmica** (preus més barats dels pisos) i per raons **psicosocials** (búsqueda d'afinitat social i acolliment per part de compatriotes...)
- El sector de la ciutat amb **major percentatge** de població immigrant és **Can Puiggener** (22,8%). A continuació trobem els sectors del **Sud**, amb un 13%, la **Creu de Barberà** amb un 12,7%, i **La Serra** amb un 12,2%.
- Els sectors amb menor presència de població estrangera, en termes percentuals, són **Berard**, **Nord**, **Gràcia**, **Creu Alta** i el **Centre**.
- Conèixer el grau de concentració al territori per nacionalitat ens permet parlar de si es produeixen fenòmens de guetització. En el cas del **col·lectiu marroquí**, ressalta una elevada **concentració a Can Puiggener** (hi viuen un 23% de les persones marroquines empadronades a Sabadell) i la resta de **col·lectiu africà a La Serra**. Concretament un 30% de les persones procedents de Gàmbia viuen en aquest sector. El nivell de segregació residencial d'aquests col·lectius en barris perifèrics i degradats és elevat, el que ens permet afirmar que s'estan iniciant processos de guetització.
- La resta de col·lectius presenten un nivell de segregació més baix. Tot i així, es concentren en determinades zones de la ciutat. La població **equatoriana** està sobrerrepresentada a la **Creu de Barberà**, el **Sud** i **Ca n'Oriac** i la **boliviana** ho està a **Ca n'Oriac**, **Can Rull** i la **Creu de Barberà**. La resta de persones **llatinoamericanes** estan distribuïdes de forma més simètrica per tot el territori.

- El col·lectiu d'estrangers procedents d'Amèrica central i del Carib es concentra als sectors de Creu de Barberà, Centre, Ca n'Oriac i Sant Oleguer. El col·lectiu procedent d'Amèrica del Nord es concentra als sectors de Centre i Creu Alta. També el grup d'estrangers comunitaris habita sobretot al Centre.
- Les persones xineses es concentren sobretot a la Creu de Barberà i la resta de persones asiàtiques a Ca n'Oriac. Les persones romaneses es concentren al sector de la Creu de Barberà i la resta de persones estrangeres que provenen de l'Europa de l'Est i del sud-est ho fa al Centre, a Sant Oleguer i a Can Rull.
- L'accés a l'habitatge de protecció oficial té dues vies, la compra o el lloguer. Les dades de Vimusa mostren com l'accés del col·lectiu estranger a aquest tipus d'habitatge és més baix que el de la població autòctona, malgrat l'adjudicació és per sorteig i, per tant, no es produeix cap tipus de discriminació.
- El percentatge de persones estrangeres que han sol·licitat habitatges de protecció oficial de compra en les darreres cinc promocions ha oscil·lat entre el 3% i el 18% i els pisos finalment adjudicats han estat entre 1 i 5.
- El col·lectiu que més sol·licituds ha presentat és el marroquí. La majoria de sol·licituds s'han fet a les promocions de La Serra i Can Puiggener, on hi viu un major percentatge de població estrangera. Per tant, es constata que la ubicació de la promoció incideix en el perfil social de les persones sol·licitants.
- El col·lectiu estranger representa un 22,69% de les sol·licituds de pisos de protecció oficial de lloguer i un 15,9% de les adjudicacions.
- L'habitatge protegit representa només una petita part del parc immobiliari de Sabadell. No hi ha dades estadístiques que reflecteixin l'accés i les condicions d'habitatge de la població immigrant en el mercat lliure. No obstant, els agents socials coincideixen en

afirmar que gran part de les persones immigrants tenen **dificultats per accedir a l'habitatge**.

- Els problemes per accedir a l'habitatge per part de les persones immigrants varien en funció de la seva situació legal i laboral, el gènere, l'estat civil i l'origen geogràfic. En funció d'aquestes variables es detecten cinc factors que dificulten que puguin comprar o llogar un pis. Alguns d'aquests problemes són compartits amb la població autòctona, mentre que d'altres són específics.
 - **No disposar de residència legal** ni de permís de treball impedeix llogar un pis.
 - **No disposar de nòmina** perquè es treballa en l'economia submergida impossibilita el lloguer o la compra d'un pis.
 - **La inserció laboral en condicions d'inestabilitat i salaris baixos**, així com la major incidència de l'atur sense protecció, dificulta afrontar el pagament d'un pis. Les famílies on un dels dos conjugues no té un treball remunerat, o no pot treballar legalment, es veuen obligades a compartir pis amb altres famílies.
 - Els **preus dels habitatges** són molt **elevats** i es produeixen casos d'**abusos** entre la població immigrant.
 - Hi ha **discriminació** a l'hora de vendre i, sobretot, llogar un pis a persones immigrants magribines, subsaharianes o paquistaneses.
- Com a conseqüència d'aquestes dificultats en l'accés a l'habitatge, bona part de les persones immigrants viuen en **habitacions rellogades en pisos massificats**, en condicions d'**infraestructura precàries**.
- Hi ha un sector de la població immigrant, sobretot homes "*sense papers*", que no pot accedir ni a una habitació rellogada, de manera que ha de recórrer a l'assistència social, poc desenvolupada a Sabadell en l'àmbit residencial. De fet, la ciutat només compta amb

el **programa residencial** de l'entitat **Drapaires d'Emaús** que ofereix sis places amb només tres mesos de durada.

- Les persones immigrants solventen els problemes d'accés a l'habitatge principalment a través de la seva **xarxa social**, més que recorrent als recursos públics.
- El col·lectiu immigrant reclama a l'Ajuntament **ajudes per accedir a l'habitatge**. Fins ara són clarament insuficients, ja que, per una banda, no s'ha posat en marxa cap programa d'acollida a persones sense sostre i, d'altra banda, els pisos de protecció oficial representen només una petita part del parc immobiliari. A més, les dades mostren que les persones immigrants hi tenen un accés menor que el conjunt de la població.
- Bona part del col·lectiu immigrant coincideix en afirmar que l'àmbit de l'**habitatge** sovint resulta ser un dels més **problemàtics en la convivència**, ja que els diferents costums culturals generen malestar entre uns i altres per falta de comunicació. En conseqüència, moltes persones afirmen haver patit **discriminacions** alhora d'accedir a un habitatge, ja que molts llogaters es neguen a oferir el seu immoble per prejudicis culturals i per temor a que en el pis acabin vivint-hi moltes persones.

Bloc-3/ Treball

Les dades de tipus laboral s'han obtingut a partir del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, que recull els contractes formalitzats durant l'any 2005. Malgrat que seria interessant disposar dels contractes vigents són les úniques dades referides al mercat de treball que proporcionen informació sobre població estrangera regular a nivell municipal. També s'han complementat aquestes dades amb la memòria proporcionada pel Servei d'Ocupació Vapor Llonch de Sabadell de l'any 2004.

Lamentablement, és difícil obtenir dades estadístiques sobre ocupació i atur, segregades per nacionalitat, a nivell de Sabadell. D'altra banda, les dades que hem obtingut són limitades i que no ens permeten conèixer la realitat de moltes persones estrangeres que, tot i trobar-se sense permís de treball i, per tant, en una situació d'irregularitat legal, tenen una ocupació. Tot i així, pretenem apropar-nos a aquesta realitat a través d'una informació de caire més qualitatiu que hem obtingut mitjançant entrevistes i grups de discussió.

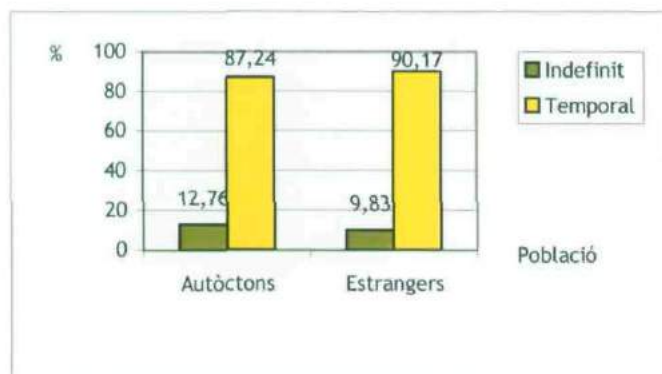
Anàlisi estadística

3.1. La contractació de la població estrangera

3.1.1. Contractació temporal i indefinida

Observant la contractació a Sabadell durant l'any 2005 no es perceben grans diferències entre la població amb nacionalitat espanyola i la població amb nacionalitat estrangera pel que fa al tipus de contractació, ja sigui temporal o indefinida. La contractació temporal és majoritària en tots dos col·lectius. La població estrangera contractada l'any 2005 de forma temporal representa un percentatge del 90,2% i, per tant, el percentatge restant de població, un 9,8%, va tenir un contracte indefinit (*Gràfica 18*). Pel que fa a la població de nacionalitat espanyola, un 87% va obtenir un contracte temporal i només un 12% va aconseguir un contracte indefinit. Tot i la lleugera diferència en contractació indefinida a favor de la població amb nacionalitat espanyola, la situació és molt similar entre els dos col·lectius.

Tenint en compte que el major volum de població estrangera va arribar a partir de l'any 2001, es pot deduir que un major nombre de persones estrangeres tenen contractes temporals, ja que aquesta forma de contractació ha esdevingut predominant en els darrers anys.

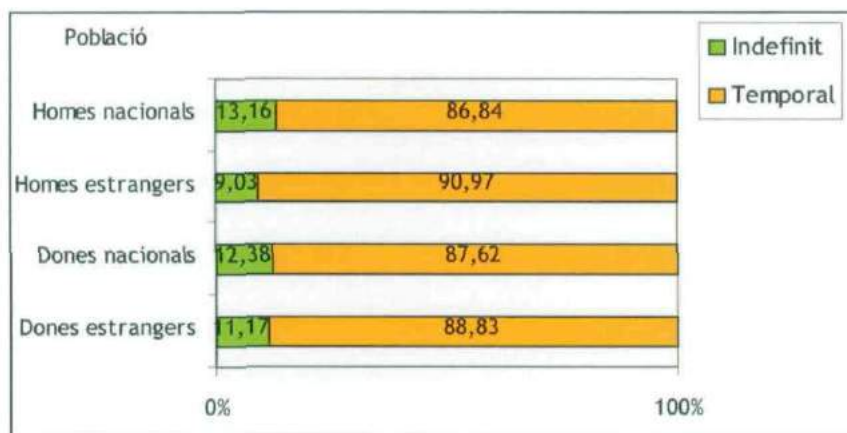

No hi ha diferències per origen en la contractació temporal i indefinida.
 9 de cada 10 persones ha tingut l'any 2005 un **contracte temporal**

Gràfica 18. Tipus de contractació de la població de nacionalitat espanyola i de la població de nacionalitat estrangera a Sabadell l'any 2005.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

Si diferenciem el tipus de contractació -temporal o indefinida- **per sexes**, s'observa que els percentatges tant d'homes com de dones de nacionalitat espanyola amb contractes indefinits supera molt lleugerament a la contractació indefinida de persones estrangeres (*Gràfica 19*). Malgrat això, podem afirmar que **tampoc no hi ha diferències significatives** en aquest aspecte, ja que en tots dos col·lectius, hi predomina la contractació temporal amb percentatges propers al 90% en tots els casos.

Durant l'any 2005, s'han fet molts més **contractes temporals** independentment de l'origen i el sexe de la persona

Gràfica 19. Tipus de contractació de la població de nacionalitat espanyola i de la població de nacionalitat estrangera a Sabadell l'any 2005 per sexe.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

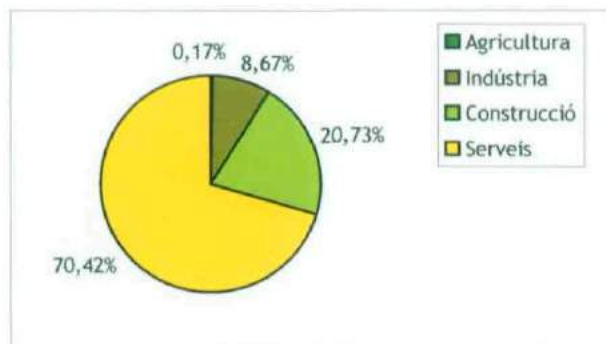
3.1.2. Distribució de la població estrangera i amb nacionalitat espanyola per sectors ocupacionals

El sector ocupacional és la variable que estableix més diferències entre persones estrangeres i persones de nacionalitat espanyola (Gràfiques 20 i 21). El sector industrial té un baix percentatge de població ocupada, tant estrangera com espanyola, ja que es tracta d'un sector que no genera nous llocs de treball a Sabadell i que, per tant, no necessita recórrer a l'arribada de mà d'obra estrangera, malgrat que sigui aquest últim col·lectiu, el que hi tingui més presència en termes percentuals.

En el **sector serveis** és on s'ha produït la contractació majoritària en ambdós grups, tot i que la població amb nacionalitat espanyola presenta un percentatge més elevat, un 81,9% enfront d'un 70,42% de la població estrangera.

La major diferència entre el col·lectiu de treballadors i treballadores de nacionalitat espanyola i el col·lectiu de treballadors/es de nacionalitat estrangera es troba en el **sector de la construcció**, ja que, en termes percentuals, les persones estrangeres contractades són les que hi tenen una major presència, gairebé la dupliquen. Més concretament un 20,7% davant un 11% corresponent a la població amb nacionalitat espanyola.

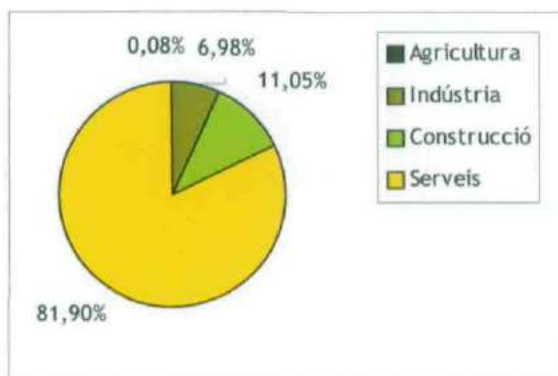
Finalment, el sector agrícola, per la seva poca influència a la ciutat, recull un percentatge molt baix de contractes laborals, tot i que és més elevat, en termes percentuals, entre les persones estrangeres que entre el conjunt de la població de nacionalitat espanyola de Sabadell.

1 de cada 2
treballadors/es estrangers
es dedica a la construcció

Gràfica 20. Distribució de la població estrangera de Sabadell per sectors productius.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

La majoria de treballadors/es de nacionalitat espanyola es concentren en el sector **serveis**

Gràfica 21. Distribució de la població amb nacionalitat espanyola de Sabadell per sectors productius.

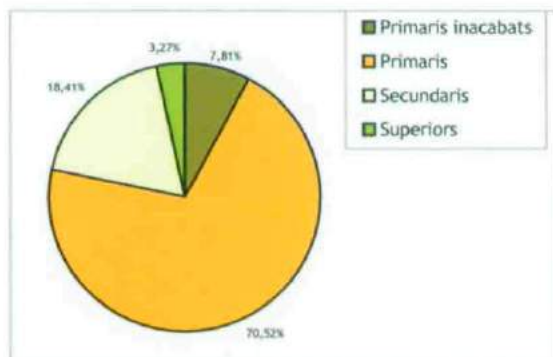
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

3.1.3. Nivell de formació de la població contractada

En ambdós col·lectius, estrangers i autòctons, hi predominen les persones amb estudis primaris, tot i que és el col·lectiu d'estrangers contractats el que té un percentatge superior, un 70,52% davant d'un 58,2% de la població autòctona. La població contractada amb estudis secundaris és molt menor, un 18,41% en el cas de la població estrangera i un 30,51% en el cas de la població de nacionalitat espanyola (*Gràfiques 22 i 23*).

Així doncs, podem afirmar que la població nacional ocupada té un nivell formatiu lleugerament superior al de la població estrangera, ja que obté percentatges més elevats en estudis secundaris i superiors i percentatges més baixos en la categoria d'estudis primaris inacabats. Cal afegir, a més, que la situació és similar quan analitzem el nivell d'instrucció general de la població, tal i com s'observa al capítol dedicat a l'educació. Finalment, cal tenir en compte les

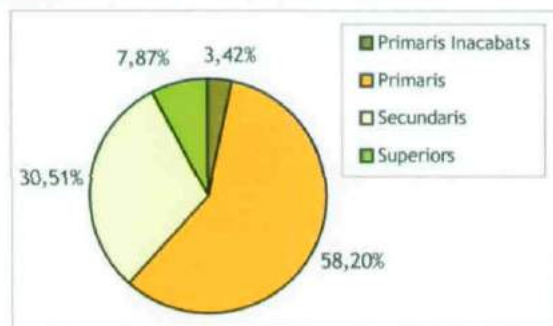
dificultats d'homologació d'estudis mitjans i superiors amb que es troben les persones estrangeres.

Gairebé **3** de cada **4** persones estrangeres contractades durant l'any 2005 només tenen estudis primaris

Gràfica 22. Nivell d'instrucció de la població estrangera de Sabadell contractada l'any 2005.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

El col·lectiu amb nacionalitat espanyola contractat al 2005 té un nivell educatiu lleugerament superior al grup d'estrangers

Gràfica 23. Nivell d'instrucció de la població amb nacionalitat espanyola de Sabadell contractada l'any 2005.

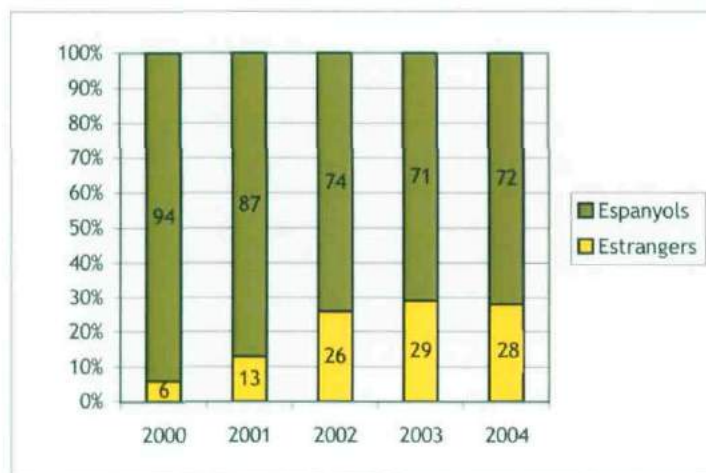
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori del Treball del Departament de Treball i Indústria de la Generalitat de Catalunya. Dades del 2005.

3.2. La població estrangera atesa al servei municipal d'ocupació Vapor Llonch

El Vapor Llonch és l'equipament municipal que aglutina les polítiques actives a favor de l'ocupació de l'Ajuntament de Sabadell des de l'any 1991. Dues de les activitats principals són el **Servei d'Orientació**, que fa una funció d'intermediació laboral -informació, assessorament, orientació, suport a la formació i suport a la recerca de feina- i la **Borsa de Treball**, que posa en contacte a les persones que busquen feina amb les empreses que busquen treballadors i treballadores.

Des de l'any 2000 s'ha **quatriplicat** el percentatge de persones estrangeres que són ateses al Servei d'Orientació del Vapor Llonch. Els majors increments s'han produït entre els anys 2000 i 2001, -el col·lectiu d'estrangers va passar de representar un 6% a un 13% de les consultes-, i entre l'any 2001 i el 2002, -passant del 13% al 26%-. Des del 2002, el percentatge s'ha mantingut constant i, fins i tot, s'ha reduït en el darrer any, passant de 1.017 persones estrangeres ateses al 2003 a 862 el 2004 (*Gràfica 24*).

Aquest augment de les **necessitats d'assessorament laboral** del col·lectiu d'estrangers coincideix amb l'increment del nombre de **persones estrangeres residents a Sabadell**. De fet, és entre l'any 2001 i 2002 que creix exponencialment aquest col·lectiu a la ciutat. Tot i així, el percentatge de població estrangera que fa ús d'aquest servei en relació al total de persones usuàries -28%- és molt més elevat que el percentatge de població estrangera a Sabadell en relació al total de població del municipi -9,6%-. Així, el **col·lectiu estranger** apareix com a **grup amb unes necessitats manifestes d'intermediació laboral superiors al conjunt de la població de Sabadell**.

La població estrangera atesa al Vapor Llonch ha augmentat des de l'any 2001

Gràfica 24. Evolució de la població de nacionalitat estrangera i de nacionalitat espanyola atesa al Servei d'Orientació en els darrers 5 anys. Sabadell 2000-2004.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vapor Llonch, Regidoria de Promoció Econòmica. Ajuntament de Sabadell. Dades del 2004.

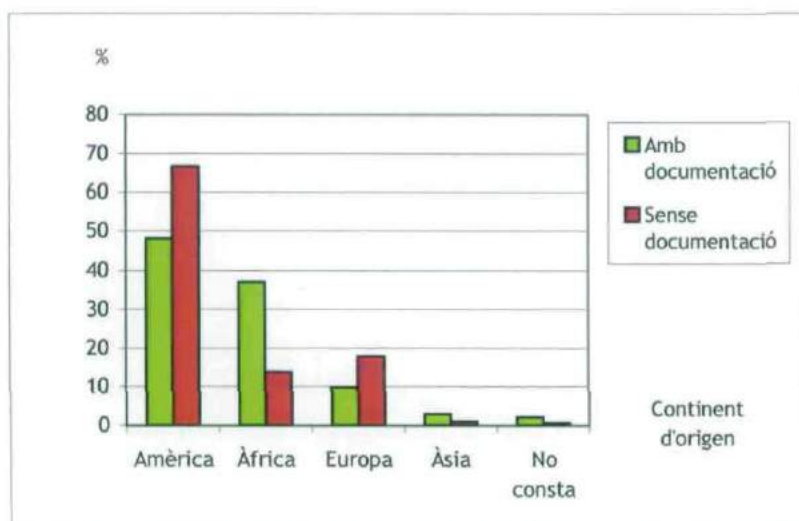
El perfil majoritari entre els atesos és un home, amb residència legal, de 25 a 44 anys i de nacionalitat equatoriana o marroquina.⁴¹

Pel que fa al nivell educatiu dels i les usuàries, la majoria de persones estrangeres en situació legal ateses no tenen estudis obligatoris, o bé, si en tenen, estan en un nivell equivalent al Batxillerat, COU o FP2. Entre les persones que no tenen autorització de treball predomina aquest segon grup i també els que tenen estudis universitaris.⁴²

⁴¹ Veure Taula 5 a l'Annex.

⁴² Veure Taula 6 a l'Annex.

La majoria de **persones estrangeres amb autorització de treball** ateses al Servei provenen de l'Àfrica, i la majoria de les "**sense papers**" d'Amèrica. També és important el col·lectiu d'indocumentats provinents de l'Europa de l'Est que fan ús del Servei. De fet, aquestes dades encaixen amb el que s'afirma pel conjunt de Catalunya⁴³: la situació d'irregularitat afecta especialment l'arribada del col·lectiu d'immigrants sud-americans més recents. També entre les persones originàries de l'Europa de l'Est hi ha un alt nivell d'irregularitat, degut a que són migracions recents que presenten creixements considerables (Gràfica 25).

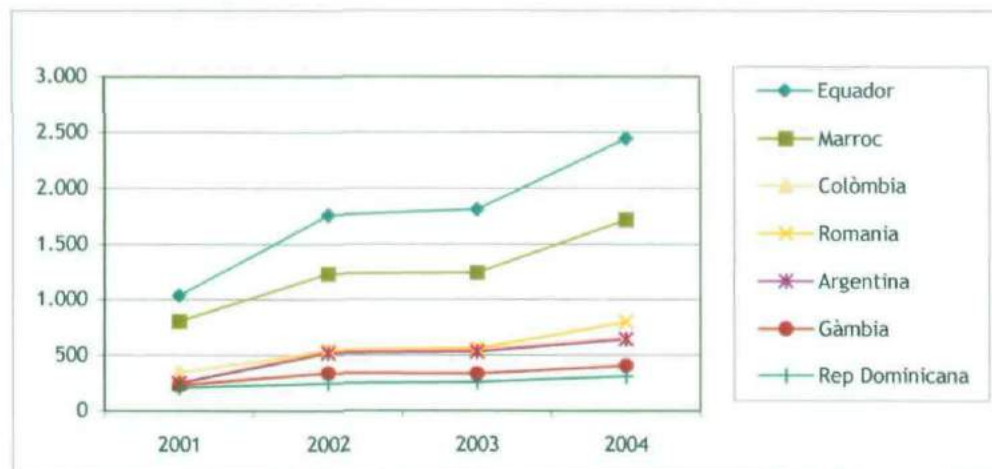
La majoria de persones sense documentació que arriben a Vapor Llonch, provenen del continent **americà**

Gràfica 25. Població estrangera atesa al Servei d'Orientació segons origen continental.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vapor Llonch, Regidoria de Promoció Econòmica. Ajuntament de Sabadell. Dades del 2004.

⁴³ Nadal, M. (2003).

També és interessant veure l'evolució per nacionalitats de la població estrangera atesa al Servei d'Orientació. Destaquem que entre els col·lectius atesos, l'equatorià i el marroquí són els que més han augmentat. Tot i que en termes relatius, el col·lectiu romanès ha experimentat un augment prou important (Gràfica 26).

Gràfica 26. Evolució de la població estrangera atesa al Servei d'Orientació segon origen.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vapor Llonch, Regidoria de Promoció Econòmica. Ajuntament de Sabadell. Dades del 2004.

Els col·lectius amb més presència al Servei han estat el col·lectiu **equatorià** i **marroquí**

El col·lectiu d'estrangers fa un ús més alt del servei de Borsa de Treball del Vapor Llonch, que no pas del Servei d'Orientació. De fet, estan àmpliament sobrerrepresentats en la Borsa de Treball, ja que una de cada quatre persones inscrites a la Borsa de Treball és estrangera i la majoria homes (Taula 2). L'ús que es fa de la Borsa de Treball *on line* és molt més baix. Cal tenir en

compte que les persones estrangeres en situació irregular no poden formar part de la Borsa de Treball, únicament poden consultar anuncis i demandes.

Pel que fa a les **ocupacions preferents**, i segons l'Informe del Vapor Llonch del 2004, predominen les ocupacions de **baixa qualificació**: homes (operaris, mosso de magatzem, peó de construcció, hosteleria) i dones (operàries, envasadores, neteja domèstica, auxiliar de geriatria a domicilis particulars). Els homes procedents del continent africà sol·liciten més ocupacions en l'àmbit de la construcció a diferència dels homes llatinoamericans, la principal sol·licitud dels quals és la d'envasador o d'operari de fàbrica.

La **inserció laboral** a través del Vapor Llonch del col·lectiu d'estrangers en situació regular es fa majoritàriament a través d'**ocupacions de baixa qualificació i amb molta temporalitat** (el primer contracte és temporal i de molt curta durada i/o d'obra i servei). A més, s'acostuma a demanar disponibilitat total respecte a horaris.

	Persones inscrites a la BT*	Persones inscrites a la BT d'origen immigrant	% Persones inscrites a la BT d'origen immigrant
Homes	945	273	28,9
Dones	1098	203	18,5

Taula 2. Persones inscrites a la Borsa de Treball de Vapor Llonch.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Vapor Llonch, Regidoria de Promoció Econòmica. Ajuntament de Sabadell. Dades del 2004.

*BT: Borsa de Treball (només s'hi poden inscriure les persones "amb papers")

3.3. Autoocupació de la població estrangera a Sabadell

Les següents dades pretenen analitzar quina és distribució dels diversos tipus específics d'activitats econòmiques regentades per persones estrangeres a la ciutat de Sabadell l'any 2005, i específicament, sobre els set districtes municipals. Alhora, també hem considerat quins són els orígens i les nacionalitats d'aquestes persones. Les següents dades s'han extret a partir de la informació corporativa que ens ha cedit l'Ajuntament de Sabadell i concretament la Regidoria de Comerç i Turisme.

3.3.1. Distribució al territori de les activitats econòmiques regentades per població estrangera

Com es pot observar a la taula 7 adjuntada a l'Annex, el **districte 1** (Centre i Sant Oleguer) compta amb el **33,66%** de les activitats econòmiques regentades per persones estrangeres a Sabadell a data d'octubre de l'any 2005. Per tant, esdevé el **sector amb més quantitat de negocis i activitats** obertes i gestionades per població estrangera. Altres districtes amb una elevada presència d'activitats econòmiques regentades per persones estrangeres són el **districte 2** (Creu Alta, Can Puiggener i Togores) amb un **19,02%**, i el **districte 6** (Creu de Barberà, Sud i Sant Pau), amb un **17,56%**. La resta dels districtes de la ciutat es mou entre el 7,8% i el 10,73%. Només el districte 7 (La Serra i Est) compta amb un percentatge força baix, un 2,93%.

Per tant, la distribució de les activitats econòmiques regentades per persones estrangeres no es correspon exactament a la distribució de la població estrangera pel territori. En primer lloc, **respon a la distribució de l'activitat econòmica i comercial de la ciutat**. Així doncs, el Centre, malgrat tenir un percentatge baix de població estrangera, és el sector amb major presència d'establiments regentats per persones estrangeres. Això es degut a que el Centre és el sector amb més oferta de serveis i comerços. En segon lloc, es produeix una certa correlació entre la distribució de població estrangera i la distribució de les activitats econòmiques en mans del col·lectiu estranger en els diferents sectors de la ciutat, ja que els districtes 2 i 6 concentren

alhora molta població estrangera i moltes activitats econòmiques regentades per persones de nacionalitat estrangera.

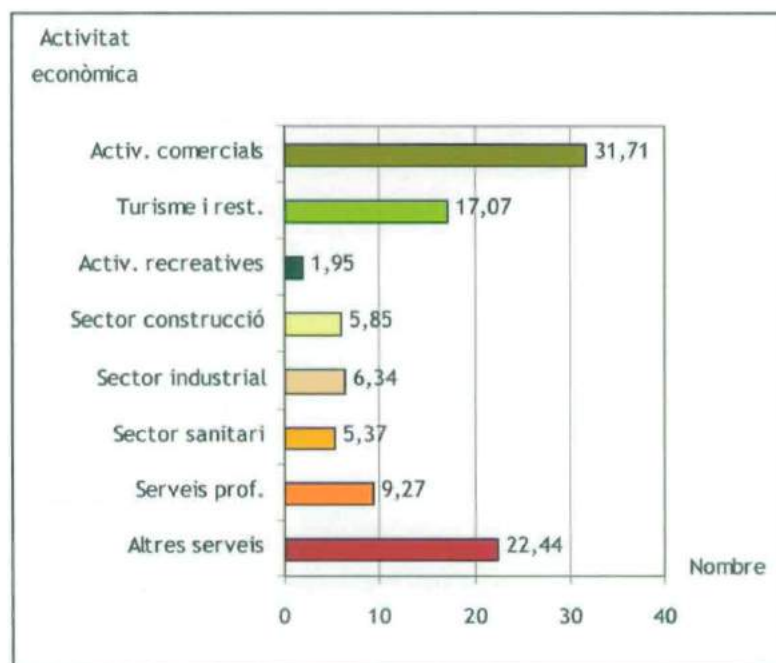
Aquesta concentració comercial pot respondre a la preferència de les mateixes persones immigrants que opten per comprar en **negocis ètnics**. Dins de l'autoocupació de la població immigrant trobem l'**economia ètnica**, com serien, per exemple, botigues d'artesanía, d'alimentació, restaurants nacionals o ètnics, alguns bars, etc. No obstant, cal tenir en compte que qualsevol activitat empresarial gestionada per una persona immigrant no és economia ètnica. L'economia ètnica es basa en les iniciatives empresarials en què diversos aspectes claus del negoci, com la seva localització, inversió, mà d'obra, proveïdors, pautes de venda, distribució, publicitat... estan estretament lligats a la cultura i identitat dels seus promotors i clients i a les xarxes socials de la comunitat immigrant (Malgesini, G. i Gimenez, C. 2000).

El fet que aquests tipus de negocis siguin cada cop més presents a la ciutat ens indica que la població immigrada té capacitat emprenedora i demostra la seva voluntat d'arrelament a la ciutat. No obstant, aquest fet pot tenir com a conseqüència negativa la disminució de la interrelació entre persones d'origen divers, sobretot en el cas de les dones que no treballen remuneradament i no tenen altres espais d'interrelació, majoritàriament de procedència subsahariana i magribina. Així mateix, des de l'SCAI es constata la dificultat d'arribar a una part de les dones immigrants i immigrades, ja que surten poc de casa i només es relacionen amb persones del mateix origen. En aquest sentit sorgeixen iniciatives com les de l'Associació de Veïns d'Espronceda, que intenten acostar-se a aquest col·lectiu a través de tallers de cuina de diferents països.

3.3.2. Tipologia de les activitats econòmiques

Si analitzem el gràfic que mostra la tipologia de les activitats econòmiques regentades per persones de nacionalitat estrangera a Sabadell l'any 2005 (*Gràfica 27*), podem veure com són les **activitats comercials** les que tenen més presència a tot Sabadell, ja que suposen un **31,71%** sobre el total. Les activitats comercials engloben tot tipus de comerços, des de la venda de productes d'alimentació, fins a venda de roba i calçat, passant per perruqueries o drogueries, i evidentment, els basars. En segon lloc, hi trobem **altres serveis, principalment locutoris**. I en tercer lloc, les activitats econòmiques relacionades amb el **turisme i la restauració**, és a dir, allotjaments, hosteleria i restauració. Aquests dos últims tipus d'activitats econòmiques representen un **22,44%** i un **17,07%** sobre el total. També destaquem, tot i que en menor mesura, els **serveis professionals**, que compten amb un **9,27%**. Cal dir que aquests serveis professionals són formats bàsicament per personal docent, entre d'altres activitats, com serveis financers i comptables o traductors i intèrprets, però són poc presents a la ciutat.

Pel que fa a les altres categories, molt menys representades a la ciutat, el sector industrial comprèn bàsicament la indústria tèxtil. El sector de la construcció inclou les instal·lacions, reparacions, etc... El sector sanitari té present el col·lectiu de professionals mèdics de diferents tipus, ja siguin de medicina general o alternativa i també odontòlegs. I finalment, la tipologia menys present són les activitats recreatives, és a dir, activitats relacionades amb l'espectacle. Aquestes categories d'activitats econòmiques, que hem enumerat de forma descendent segons el seu pes percentual, es mouen entre un 1,95% i un 6,34% sobre el total de comerços i d'activitats regentades per persones estrangeres.

Gairebé el **32%** de les activitats econòmiques en mans de persones estrangeres són activitats **comercials**

Gràfica 27. Tipologia d'activitats econòmiques regentades per persones estrangeres a Sabadell.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Regidoria de Comerç i Turisme. Ajuntament de Sabadell. Dades de l'octubre del 2005.

Si analitzem ara les diferents tipologies d'activitats econòmiques obertes per persones d'origen estranger a Sabadell fins l'octubre de l'any 2005 concretant per cada districte, podrem veure quin és el tipus d'activitat econòmica més abundant en cada zona, i si la línia general es reproduïx en cada districte. És a dir, si són les activitats comercials les que més abunden als diferents districtes.

Per començar, al **districte 1** (*Gràfica 28*), que inclou els sectors Centre i Sant Oleguer, veiem que les **activitats comercials** són les que hi tenen més presència. També els serveis